

Dogajanje doma in v svetu v poletnih mesecih

Po dveh mesecih smo se spet srečali. Za večino med nami je letošnjih počitnic konec. Morda smo v tem času mnogokrat iskali tega ali onega tovariša pa so nam povedali, da je na dopustu. Zato bi bilo prav, da pomislimo, zdaj ko bomo v zadnjih mesecih leta načrtovali proizvodnjo — načrtujmo še dopuste za celo leto, kakor moramo načrtovati delo, tako bomo imeli boljši pregled nad željami posameznikov, koliko so in niso v skladu z delovnim načrtom, pa bomo le morda končno začeli ob pravem času in temeljiteje razmišljati, kako bi delo in počitek tako porazdelili, da ne bi trpelo eno ne drugo. Zakaj toliko utemeljenih pritožb nad zastoji v nekaterih službah in oddelkih kot smo jih slišali letos v zasebnih pogovorih si zares ne smemo več privoščiti. Zlasti, ker bi lahko uredili drugače, če bi se potrudili in bi se ob pravem času dogovorili.

Vseeno bi bilo prav, da se tudi v našem glasilu spomnimo na dogajanje doma in v svetu, ki nikakor niso bila »dopustniška«. Brez dvoma pa moramo posebej omeniti, da je bila Jugoslavija v teh poletnih mesecih tako ali drugače mnogokrat prisotna na straneh svetovnega tiska. Če se spomnimo Beograjske konference zunanjih ministrov neuvršenih držav, ki je bila po mnenju številnih političnih opazovalcev doma in v svetu eno izmed najpomembnejših srečanj neuvršenih, je potekala v času zaostrenih mednarodnih odnosov. Zaostrenost je čutili med super-silami in bloki in tudi med posameznimi državami, ki so članice gibanja neuvršenosti. Verjetno je gibanje v Beogradu prestalo morda svojo najtežjo preizkušnjo doslej, ker je moralo ne samo potrditi svoja tako imenovana ustanovna načela, ampak se tudi otresti hudih pritiskov. Ti še trajajo in se bodo verjetno tudi nadaljevali. Njihova moč je sorazmerna z močjo gibanja neuvršenosti, ki je dozorelo in postalo resnično svetovno gibanje. Ker je svetovno globalno gibanje, odseva vsa protislovja ter politična in gospodarska nasprotja sveta in sedanjega zaostrenega svetovnega trenutka.

Beograd je bil samo trenutek v zgodovini gibanja.

Trenutek ustvarjalne resnice.

Brez dvoma pa ne smemo prereti obiska predsednika Centralnega komiteja Komunistične partije in državnega sveta Ljudske republike Kitajske Hua-Huo-Fenga v Jugoslaviji. To je bil zadnje dni avgusta osrednji dogodek, ki je pritegoval pozornost mednarodne politične javnosti. Gotovo je, da so pri tem zanimanju delovali različni motivi in cilji. Obisk tovariša Hua-Huo-Fenga je za nas v Jugoslaviji imel osnovni pomen v

nadaljevanju boljšega medsebojnega poznavanja in razumevanja. In zakaj omenjamo to? Zato, ker Kitajska odpira svetu svoja desetletja zaprta vrata in s tem daje možnost tudi nam, da se uveljavimo s svojimi, tudi v svetu priznanimi proizvodi tudi na Kitajskem trgu.

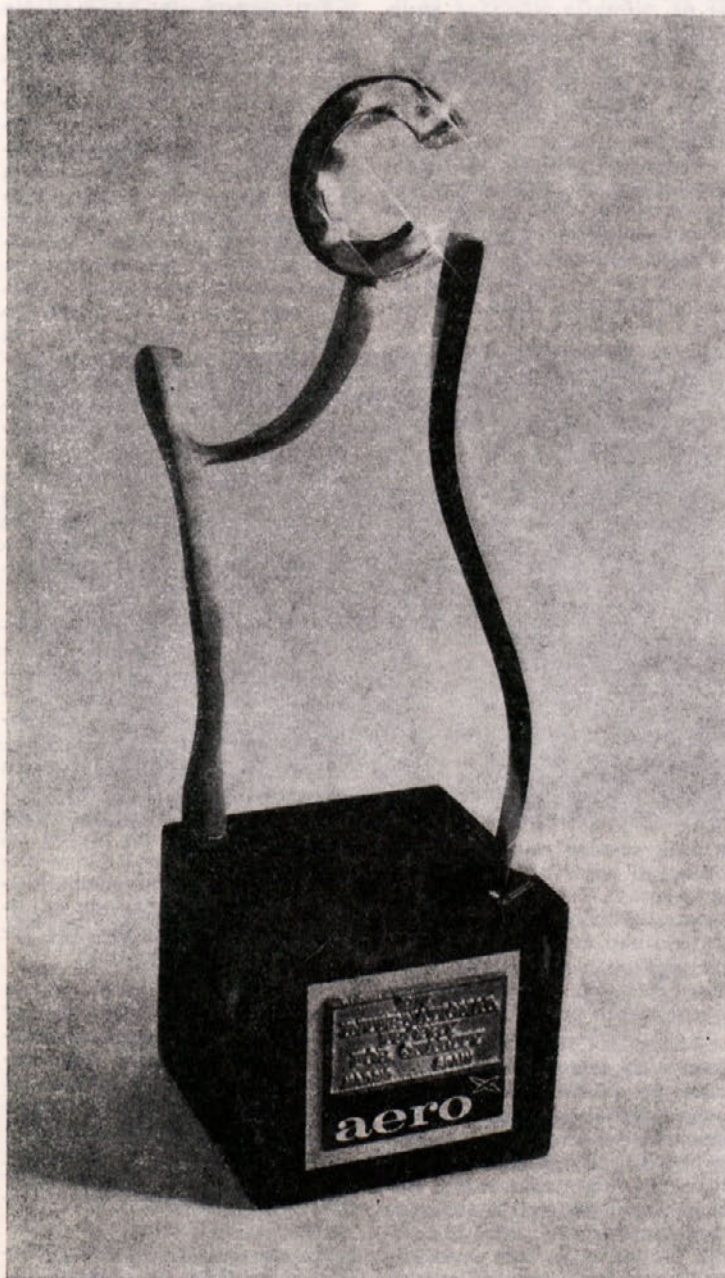
Morda je malce samoljubno, če ob tako pomembnih dogodkih kot je beograjsko srečanje še enkrat omenjamo svečano otvoritev naše nove tovarne za proizvodnjo Aero copy papirja. Vendar je bil dogodek za Aero zelo pomemben in bo ostal zapisan na straneh naše (aerovske) zgodovine.

Slavnostne otvoritve se je udeležilo poleg velikega števila delavcev seveda, veliko pomembnih gostov, med katerimi še enkrat posebej omenjamo narodna heroja in častna občana mesta Celja: tovariša Franca Leskovška-Luko in Petra Stančeta-Skalo ter tovariše Toneta Boleta, člana predsedstva SRS, Janeza Barboriča, podpredsednika zveznega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Zvoneta Dragana, podpredsednika republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, Toneta Koviča, člana Izvršnega sveta skupščine SRS, Antona Fazarinca, republiškega sekretarja za zdravstvo, Štefana Korošca, člana Izvršnega sveta SRS, Franca Šifkoviča, člana izvršnega odbora republiške konference socialistične zveze, Marka Bulca, vodjo delegacije skupščine SRS v zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ, Igorja Uršiča, podpredsednika komisije predsedstva CK ZKS za družbenoekonomske odnose, Mirana Mejaka, prejšnjega glavnega direktorja DO Aero ter tovarišico Olgo Vrabič, ki je tega dne postala častni občan občine Celje.

Nikakor ne smemo obiti pravih, v katere smo se vključili tudi člani OO sindikata v Aeru na Kongresa sindikatov in mladine, ki sta zdaj že pred durmi: Poskrbeli smo, da je bil vsakdo, kdor je to želel seveda, obveščen o spremembah, ki jih prinaša material za en in drugi kongres. Pa bi se vseeno dotaknila le ene točke v tem materialu, ki je brez dvoma ena od bistvenih smernic za bodoče delo sindikatov.

Na primer: V 1. točki III. poglavja osnutka kongresnih sklepov (naslov ima: Utrjevanje socialne varnosti in omejevanje socialnih razlik) piše:

Sindikati, zlasti pa osnovne organizacije sindikatov, bomo osveščali delavce, da je lahko le BOLJŠE delo podlaga za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer ter za višji družbeni standard delovnih ljudi. Da bi zagotovili učinkovito omejevanje socialnih razlik, se bomo (Nadaljevanje na 2. strani)

Mednarodno priznanje za kvaliteto — Madrid 1977

Delo razvojne službe na področju Aero copy papirja

Proizvodni program »Aera« obsega kot eno izmed najpomembnejših vej proizvodnje pisarniškega materiala, med njimi proizvodnjo kopirnih papirjev. Že od nekdaj smo v »Aeru« težili za tem, da smo in da tudi še danes zasledujemo vse novitete s področja pisarniških in šolskih proizvodov.

Pred približno 10 leti so se začeli na ameriškem in zahodnoevropskem tržišču pojavljati brezsajni kopirni papirji z različnimi imeni, izdelani po različnih tehnologijah.

Večkrat se v svetu pojavi neka novost, ki pa »živi« le kratek čas in zato za »Aero« ni zanimiva. Zato prav vsake nove ideje ne osvojimo takoj. Potreben je določen čas za testiranje tržišča. Tako je bilo tudi v tem primeru. Vendar pa zaradi nenehne naraščanja uporabe omenjenih papirjev ter zaradi velikih prednosti, ki jih ima ta papir glede na ostale kopirne papirje, v »Aeru« nismo dolgo čakali. Spoznali smo, da brezsajni kopirni papir spada v naš proizvodni program in da moramo vložiti vse napore in sile za uresničitev tega cilja.

V letu 1969 smo začeli z zbiranjem literature, člankov in patentov, ki so se nanašali na pod-

ročje brezsajnih papirjev. Najstarejši patenti, ki jih imamo zbrane, so iz leta 1955. Seveda so bile surovine, ki jih navajajo omenjeni, že precej stari patenti, drugačni od teh, ki jih uporabljamo danes. Tako smo delali prve labor. poizkuse za sestavo premaza za brezsajni papir konec leta 1969 in v začetku leta 1970 še na osnovi topil. Prvi laboratorijski poskusi so bili v glavnem narejeni s surovinami, ki smo jih poiskali med rednimi in že nekorantnimi surovinami doma.

Zelo težko je bilo priti do uvoženih vzorcev raznih surovin.

Pri nenehnem zasledovanju literature in patentov ter po številnih laboratorijskih poizkusih je bilo mogoče ugotoviti, da samo z domačimi surovinami ne bo mogoča sestava premaza za brezsajni papir.

Že v prvi polovici leta 1971 smo naročili uvožene surovine, ki smo jih potrebovali za nadaljnje delo in ki jih bomo delno uporabljali tudi še pri naši bodoči proizvodnji brezsajnega papirja. Laboratorijski in tudi polindustrijski poskusi so bili intenzivnejši in uspešnejši. Znali smo sestaviti že mikrokapsulo za brezsajni papir. Razisko-

vali smo tehnologijo mešanja ter premazovanja. Težave smo imeli še z obstojnostjo gotovega papirja, kakor tudi s tem, da ni bilo mogoče nabaviti surovega specialnega papirja za brezsajni papir. Vsak svetovni proizvajalec surovega papirja je papir tudi premazal ter ga prodajal le kot končni produkt — brezsajni papir.

Kljub domačim raziskavam smo iskali poti tudi v sodelovanju z inozemskimi partnerji. Že jeseni leta 1971 smo preko nemških firm Kalle in Hofman & Egelmann navezali stike z ameriško firmo Nashua.

7. in 8. oktobra 1971 smo v prisotnosti predstavnikov firme Hoffman & Engelmann in firme Nashua s premazno maso, ki nam jo je dostavila firma Nashua, na impregnirnem stroju za proizvodnjo jasnit izvedli poskuse impregnacije brezsajnega papirja. Kvaliteta papirja, ki smo jo proizvedli, komercialno ni bila uporabna. Kljub temu pa je predstavnik firme Nashua dal nekaj predlogov, kako bi naš, že obstoječi stroj, lahko preuredili za novo proizvodnjo.

Omenjeni poizkusi so bili zelo koristni za naše nadaljnje raziskovalno delo, saj so nam krepili gotovost, da smo na pravi poti. Ugotoviti je bilo mogoče, da smo del surovin, ki jih je uporabljala firma Nashua, imeli že tudi pri našem raziskovalnem delu. Prav tako smo imeli priložnost analizirati surov papir firme Nashua, na katerem smo delali te industrijske poskuse.

Poleg sodelovanja s firmo Nashua smo že v letu 1971 ter še bolj v letu 1972 navezali stike s firmo BASF, prav tako v zvezi s proizvodnjo brezsajnega papirja. Tudi z mikrokapsulami, ki jih je proizvedla firma BASF, je razvojna služba izvedla poizkuse in sicer februarja leta 1973. Prišlo je že do okvirnih razgovorov o prodaji »know how« za proizvodnjo mikrokapsul. Spoznali smo pa, da nam bi lahko nudila firma BASF pravzaprav le tisto, kar smo imeli takrat že sami — to je: recepturo in izkušnje sestave mikrokapsul za brezsajni papir na polindustrijski napravi. Tudi oni namreč niso imeli izkušenj na večji industrijski napravi. Zato smo z njimi prekinili sodelovanje. Kljub temu smo tudi ob tem sodelovanju pridobili precej izkušenj.

Konec leta 1973 in v začetku leta 1974 smo sestavljali že obstojne mikrokapsule ter na polindustrijskem impregnirnem stroju že proizvedli domač brezsajni papir. Ko so zaradi škodljivosti ene izmed surovin, inozemski proizvajalci to surovino zamenjali za novo, smo jim sledili tudi mi in za naše nadaljnje raziskave naročili novo surovino (tudi to uporablja sedaj Nashua pri svoji proizvodnji).

Kot že omenjeno, problema nabave specialnega osnovnega papirja za proizvodnjo brezsajnega papirja ni bilo mogoče rešiti. Zaradi tega, kakor tudi zaradi komercialnih problemov in cele vrste patentov (ta proizvodnja je v zahodni Evropi strogo patentirana), je bilo potrebno ponovno sodelovanje z inozemskim partnerjem. Tako je prišlo do sodelovanja z japonsko firmo Kanzaki in do ponovnih stikov z ameriško firmo Nashua.

Zaradi ugodnejših možnosti se je razvilo tesnejše sodelovanje s firmo Nashua ter investiranje v lastno papirnico »Aero TOZD Medvode«, kar je seveda predpogoj za proizvodnjo AC papirja.

Kljub temu, da je prišlo do nakupa licence od firme Nashua, so za nas naše raziskave in lasten razvoj zelo koristne. Že pri samih pogovorih in pogajanjih v zvezi z licenco so imeli predstavniki »Aera« lažje stališče kot bi ga imeli sicer, saj jim je naša razvojna služba posredovala podatke o surovinah, materialni bilanci ter izkušnje v zvezi s sestavo in premazovanjem mikrokapsul na papir. Velik del surovin, ki nam jih je predpisala Nashua, smo že imeli in poznali v razvojni službi ter jih uporabljali za lastne raziskave ter poizkus za proizvodnjo brezsajnega papirja. Zato nam je bilo lažje, ko smo sprejeli razvojno nalogo, ki je bila tudi samoupravno verificirana na Komisiji za razvoj: *Izdelava dokumentacije ter sodelovanje pri izvedbi proizvodnje AC papirja, nove kvalitete AC papirja, nove surovine za AC papir.* Del naloge je danes uspešno zaključen, v razvojni službi pa še vedno poteka delo na novih kvalitetah in surovinah.

Po nakupu licence smo v razvojni službi, v kolikor še nismo imeli doma, naročili prve vzorce surovin ter surovih papirjev ter z njimi naredili vrsto laboratorijskih, polindustrijskih in industrijskih poizkusov sestave in premazovanja mikrokapsul. Preveriti je bilo potrebno vse podatke, ki smo jih prejeli od licenčnega partnerja ter v primeru nejasnosti in pomanjkljivih podatkov, zahtevali od licenčnega partnerja dodatna pojasnila in dokumentacijo.

Ker smo prejeli od Nashue le seznam njihovih dobaviteljev surovin, je bilo potrebno (kolikor mogoče) poiskati dobavitelje enakih surovin doma ali vsaj v Evropi. Bilo je vložena precej truda, saj smo kontaktirali z zelo velikim številom dobaviteljev, sprejemali in testirali vrsto različnih vzorcev surovin.

V primeru, da smo dobili pozitivne rezultate, smo morali poslati vzorce še licenčnemu partnerju. (Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani) zavzeli za hitrejšo rast družbenega kot osebnega standarda. Zavzemali se bomo za uveljavljanje načela vzajemnosti in solidarnosti ter za samoupravno združevanje sredstev skladov skupne porabe za posamezne namene porabe, pa tudi za združevanje dohodka v krajevnih samoupravnih interesnih skupnostih.

Že sam osnutek naloga nam, članom OO sindikata mnogo nalaga, ki bodo terjale tudi to, da jih opravimo, da bi imeli (ne samo zapisan) lepši in boljši jutri.

Zato se spomnimo še tistega, kar smo se dogovorili na kongresih Zveze komunistov, kjer je bilo rečeno, da prehajamo v čas akcije za spreminjanje družbeno ekonomskih in političnih razmerij. Ena temeljnih nalog je aktiviranje vseh dejavnikov, ki vplivajo na rast PRODUKTIVNOSTI DELA. S tem je povezano predvsem nagrajevanje po delu in rezultatih dela, ki ga v Aeru že imamo. Pa vendar so rezultati tega nagrajevanja pokazali, da bo nujno kritično pretresti dosedanje delo na tem področju predvsem z vidika, koliko sistem nagrajevanja resnično motiva nas delavce za ustvarjanje večjega dohodka! V zadnjem času so imele OO ZK po TOZD in DSSS več konstruktivnih sestankov. Vendar je vseeno v delu OO ZK premalo opaziti kakršnekoli aktivnosti zoper lagodnosti in opor-

tunizem ter včasih celo premajhno odgovornost nekaterih članov. Komunisti moramo pravočasno reagirati na probleme, saj smo mnogokrat tudi v središču reševanja le-teh. Spomnimo se le še enega od sklepov omenjenega kongresa. Gre za eno od ključnih obveznosti, ki so poudarjene v kongresnih sklepih in referatu tovariša Tita, ki zahteva, da VSI naši delovni ljudje, VSE samoupravne organizacije in skupnosti skrajno odgovorno in odločno postavljajo na dnevni red VPRAŠANJE RACIONALNEGA GOSPODARJENJA IN RAZPOLAGANJA Z DRUŽBENIMI SREDSTVI.

Poletni meseci nikakor niso bili počitniški. Zgodilo se je mnogo tega. Vendar pa se moramo na koncu znova ustaviti doma, v Aeru da bi še enkrat opozorili na problem, ki je prisoten že od pomladi sem, pa se kljub času, ki je medtem pretekel, njegov obseg ni nič zmanjšal. To je vprašanje LIKVIDNOSTI. Še vedno imamo ogromno sredstev vezanih v zalogah surovin in materialov, premajhne pa so zaloge gotovih proizvodov. Dogovorili smo se za ukrepe s katerimi naj bi problem rešili, vendar je očitno, da jih ne izvajamo dovolj dosledno. Morda bi bilo prav, da se še enkrat vprašamo ali delamo dovolj pri tem, da bi problem likvidnosti rešili.

Dora Rovere

(Nadaljevanje z 2. strani)
nerju, da nam je surovino odobril.

Zaradi morebitnih težav pri poizkusni proizvodnji, nam je licenčni partner dovolil zamenjati le del surovin, ki jih je tudi sam poznal, medtem ko bomo za ostale lahko izvršili zamenjavo (kupovali v Evropi ali celo doma) šele po preizkusu funkcionalnosti sestavljavnice in premaznega stroja, to je po poteku poizkusne proizvodnje.

Vse podatke o tako dobljenih in z Nashuo dogovorjenih dobaviteljih ter surovinah je razvojna služba pravočasno posredovala komercialnemu sektorju, da so lahko začeli nabavljati surovine.

Poleg dela na surovinah je razvojna služba opravila še vrsto poizkusov za nove kvalitete AC papirja, testirala vrsto lepil za lepljenje AC papirja, določila vrsto lepila za domači papir, testirala vrsto domačih surovin

za sestavo mikrokapsul ter tudi teoretično obdelala področje mikrokapsuliranja. Nadalje je preskrbela vse potrebne podatke za projektiranje in gradnjo čistilne naprave za odpadne vode za obrat AC papirja.

Ob vsem navedenem delu je vzgajala in izobraževala strokovni kader za proizvodnjo in kontrolo AC papirja. Znano je namreč, da je del strokovnega kadra iz razvojne službe, ki je delal na razvojni nagoli AC papirja, danes zaposlen v obratu in laboratoriju proizvodnje AC papirja.

Z odhodom teh ljudi iz razvojne službe v proizvodnjo se proces izobraževanja in vzgoje kadra za področje AC papirja še nadaljuje v naši službi. Razvojno raziskovalno delo na tem področju se mora nenehno nadaljevati v smeri zasledovanja

konkurenčnih proizvodov, osvajanja novih kvalitet AC papirja, izboljšav in pocenitev ter predvsem nadaljevanje že začete naloge — zamenjave uvoženih surovin za domače.

Zaradi pomembnosti in kompleksnosti tega dela je razvojna služba že navezala stike z enim izmed domačih proizvajalcev surovin ter s Kemijskim inštitutom Borisa Kidriča. Kot že omenjeno, bi želeli po končani poizkusni proizvodnji AC papirja čim prej zmanjšati preko 700 ton letno uvoženih surovin z domačimi. Seveda pa bo zato potrebno še naprej intenzivno razvojno raziskovalno delo.

S svojim približno 8-letnim delom na tem področju je razvojna služba nedvomno doprinesla velik delež pri osvajanju te nove proizvodnje v »Aeru«. mg. Jelka Novak

Naši poslovni partnerji

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA CELPAK PRIJEDOR

V tem kratkem sestavku vam želim predstaviti enega od poslovnih partnerjev AERA, točneje papirnico, s katero smo pričeli sodelovati pred približno dvema leti in smo dosegli v tem kratkem razdobju že lepe rezultate v medsebojni izmenjavi blaga.

DO CELPAK je združena v SOZD ŠIPAD Sarajevo, sestavljena pa je iz več TOZD, ki so locirani v Prijedorju, Bosanski Dubici, Drvarju in Kozarcu. Že sama imena krajev nam povedo, da so zapisana z zlatimi črkami v naši zgodovini, saj so se tukaj bile najhujše borbe za osvoboditev naše Jugoslavije, kar je čutili tudi v samih ljudeh, s katerimi smo prišli v stik. To so odkritosrčni, ponosni Bosanci, ki so po večini iz

kot naša papirnica v Medvodah ena redkih papirnic, ki ima zagotovljeno svojo surovino. Sedanji proizvodni program obsega izdelavo 48.000 ton sulfidne celuloze, 67.000 ton raznih papirjev (grafični, ovojni — sulfidni, svilasti papirji, higienski papirji, havane, specialni papirji za kaširanje al. folije, za nanos polietilena in za izdelavo tetrapaka). Od tega predelajo 21.000 ton papirjev v svojih grafičnih TOZD v šolski pribor (zvezke, bloke) kuverte, pisarniške papirje (pelur, ciklostil), higiensko konfekcijo (toaletni papirji, vrečke), poznani pa so tudi kot edini proizvajalci specialnih diagramskih papirjev. Plasman njihovih izdelkov je poleg domačega tržišča v 20 državah Evrope in Azije. Razvoj-

Kakšna je kadrovska zasedba v novi tovarni?

Delo na kadrovskem področju za novo proizvodnjo Aero copy papirja, se ni začelo tik pred otvoritvijo tovarne z iskanjem novih delavcev, kot je to še marsikje praksa, ampak se je začelo sistematično delo že več kot leto dni prej. Kadrovska dejavnost se namreč razpleta na različna področja, od kadrovanja in ožjem pomenu, izobraževanja, zdravstvenega in socialnega varstva, medicine dela, varstva pri delu — do povezovanja s tehničnimi strokovnjaki.

Osnova za uspešno delo je sistematična in urejena kadrovska dejavnost, enakopravna z drugimi dejavnostmi. Pri kadrovanju za novo proizvodnjo smo se skušali držati sodobnih metodoloških postopkov kadrovanja. Verjetno pa v prihodnosti ravnanje po takih in podobnih metodičnih modelih ne bo izjema, ampak nujna in logična hteva združenega dela.

Da bi dosegli dobro kadrovska zasedbo v obratu AC papirja smo vnaprej pripravili plan, analizo in sistemizacijo del oz. nalog, na osnovi enakih ali podobnih del v naši DO oziroma drugje in na osnovi študija tehnične, tehnološke, organizacijske in druge dokumentacije skupno z ostalimi ustreznimi službami v DO.

Iz profila del oz. nalog, ki so si po zahtevnosti različne, smo dobili kriterije za kadrovanje, s pomočjo katerih smo vršili oz. še vršimo izbor med kandidati. To delo je teamsko, upoštevamo pa predvsem fiziološke, psihomotorne, socialne in tudi osebnostne lastnosti delavca, poleg formalnih zahtev za opravljanje določenih del. Zavedati se moramo, da izpolnjevanje zgolj formalnih zahtev del oz. nalog ni dovolj za uspešno delo delavca, ampak je važna tudi človekova osebnost, njegovo

va motivacija, prilagodljivost novi delovni situaciji itd.

V tovarno Aero copy smo kadrovali delavce tako iz naše DO, kot zunanje. Smatrali smo, da za naše delavce predstavlja premostitev v novo proizvodnjo tako strokovno kot tudi moralno napredovanje, seveda pa je pri nastopih tudi socialnozdravstveni moment premostitve in tudi težnja nekaterih delavcev po spremembi, večji pestrosti dela ipd.

Do septembra tega leta smo v tovarno Aero copy sprejeli 76 delavcev od 103 planiranih. Od tega jih je 23, ki so delali v drugih obratih oz. TOZD Aera, ostali pa so zunanji.

Zaposlovanje v tovarni Aero copy je sukcesivno od novembra 1977 in še ni zaključeno. Sukcesivno pa je zaradi potreb obrata, pa tudi zaradi lažjega vključevanja in adaptacij delavcev v novo delovno sredino ter lažjega priučevanja za posamezna dela.

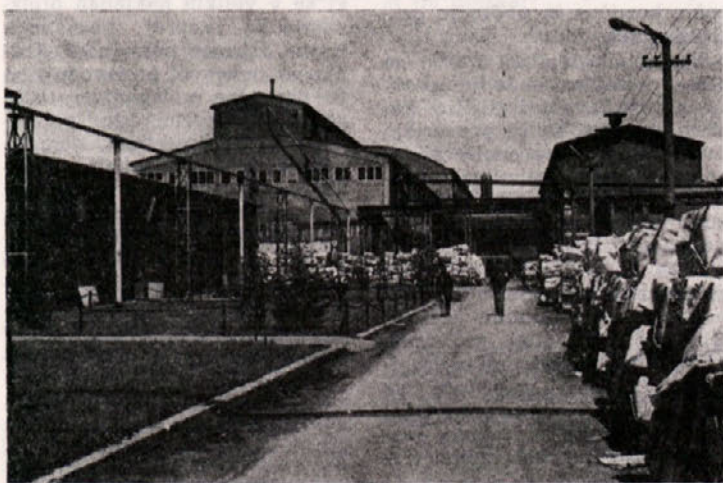
Pri samem iskanju kadrov pa smo marsikdaj naleteli na težave zaradi deficitarnosti posameznih poklicnih profilov ali zaradi specifičnosti del zaradi strogosti selekcije, zaradi nočnega dela, itd. Za dela in naloge smo testirali preko 300 kandidatov, sprejeli pa le slabo tretino.

Vendar pa smo, upoštevajoč terminski plan, v glavnem uspeli zadovoljiti potrebe proizvodnje.

Tako je sedaj kadrovska zasedba glede na plan naslednja:

	Planirano	Sprejeto (do 31. 8. 78)
VS	5	4
VŠ	6	2
SS	18	15
VK	19	19
KV	16	12
PK	37	22
NK	2	2
	103	76

(Nadaljevanje na 4. strani)

Papirnica v Celpaku Prijedor

družin herojev, saj so v krvavih bojih, ki so divjali na Kozari, Drvarju in drugod izgubili mnogo svojih sorodnikov in ostali kot vojne sirote zvesti svojemu kraju, to je področju zahodne Bosne, ki je znana po naravnih lepotah, bogatih z gozdovi in rekah Uni in Sani.

DO CELPAK, v kateri je zaposlenih 3.300 delavcev, ima dolgoletno tradicijo v proizvodnji celuloze, papirja in v zadnjem času tudi papirno konfekcijo, oplemeniteni z grafičnimi dodelavami. S svojim naravnim zaledjem v bogatih gozdovih ima ta DO velike možnosti za nadaljnji razvoj, saj je podobno

ni program do leta 1981 obsega povečanje:

- celuloze 120.000 ton
- papirja 96.000 ton
- predelava 40.000 ton

Podatki sami nam povedo, da postaja DO CELPAK gigant v svoji veji, njeni delavci pa si štejejo v posebno čast, da sodeluje z AEROM, saj imajo našo DO za najnaprednejšo v Jugoslaviji in si prizadevajo še utrditi vezi, ne samo na poslovnem področju, temveč želijo tudi poglobitev prijateljskih vezi z delavci v naših TOZD.

Žarko Samec

MARKETING

Marsikdo se vpraša, kaj je to marketing, zakaj je potrebno, da imamo v okviru komercialnega sektorja oddelek marketing!

Že na začetku želimo poudariti, da služba marketing nima ustreznega imena, saj združuje samo dve funkciji (delovni področji) marketinga, to je raziskavo tržišča in ekonomsko propagando. Naziv marketing pa se bolj ali manj pokriva z nazivom komercialni sektor. Tudi beseda marketing bi se lahko zamenjala s slovensko besedo trženje. Obstaja več definicij pojma trženje oziroma marketinga, se pa bolj ali manj jasno poudarjajo, da mora dejavnost podjetja biti tržno usmerjena, izhajati mora iz potreb tržišča in le-temu prilagajati svoje proizvodne in ostale zmogljivosti. Obstoj in rast podjetja sta danes bolj kot kdaj-

koli doslej odvisna od tega, kako hitro se bo podjetje prilagajalo zahtevam tržišča.

Funkcija raziskave tržišča oziroma področje dela, ki ga zajema raziskava (tržišča), zavzema v marketingu mixu (to je spletu funkcij marketinga) glavno mesto. Vse ostale funkcije: prodaja, nabava, ekonomska propaganda, so instrumenti za doseganje ciljev, postavljenih na osnovi rezultatov raziskave tržišča.

Težko si je priboriti prvo mesto. Tudi raziskava tržišča le s težavo dosega pravilni položaj. Razlogov za napačno obravnavanje te dejavnosti je več, glavni razlog pa je verjetno v tem, da je koncept trženja za našo družbo kot celoto relativno nov, zato tudi v delovnih organizacijah ideje trženja počasi prodirajo na površje. Problem pa je verjetno tudi v kva-

litetnih kadrih, ki bi se ukvarjali s to dejavnostjo, v neustreznih materialnih virih in še v kopici drugih razlogov.

Kakšna pa je dejavnost raziskave tržišča v naši delovni organizaciji?

Za letošnje leto je bilo planiranih na področju raziskave tržišča prek 30 raziskovalnih nalog. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je to ogromno, da pa bo kljub velikim težavam pretežni del nalog do konca leta uspešno realiziranih. Želimo pa poudariti naslednje: specializirane ustanove kot ITEO Ljubljana, ZIT Zagreb in druge na primer inozemske IBB, GFK, predstavljajo nekje časovno normo za posamezno raziskavo oziroma analizo tržišča, ta je 2 do 3 mesece. Cena raziskovalca na mesec znaša povprečno 40.000 din, cena raziskave pa se glede na zahtevnost problema giblje med 150.000 in 300.000 din in tudi več. Mislimo da razloga ni potrebna in da je vsaka dilema glede potrebe po lastni službi raziskave trga povsem odveč. Kvaliteta opravljenih raziskav doma ali zunaj delovne organizacije ni bistvena. Razlika je v fondu časa, ki ga imajo na razpolago specializirane ustanove, v kadrih, sredstvih, itd., zato so morda v posameznih primerih te raziskave bolj obsežne, v nobenem primeru pa ne bolj konkretne kot so naše. Brez dvoma pa je v določenih situacijah potrebno vključiti zunanje sodelavce.

Delovne naloge se v okviru raziskave tržišča delijo na področje samolepilnih trakov, področje kemične in področje grafičnih proizvodov.

S področja lepilnih trakov so bile v preteklem obdobju opravljene raziskave ter analize, katerih rezultati se že preverjajo na tržišču. Ocene analiz za tesnilne trakove, polietilenski izolirni trak, ROLOVEZ, TEP trak so bile osnovno izhodišče za poslovno odločitev o osvajanju proizvodnje, ki predstavlja dopolnjevanje programa lepilnih oziroma samolepilnih trakov. Obstojč proizvodni asortiman se bo dopolnjeval tudi z drugimi kvalitetami, za katere se prav tako išče ustrezen tržni potencial (elektro trakovi, različni obojestransko lepilni trakovi, itd.).

Na področju kemičnih proizvodov so bila prizadevanja usmerjena predvsem v razširitev obstoječega asortimana kemičnih proizvodov. Z različnimi analizami smo skušali ugotoviti možnost plasmana nekaterih novih proizvodov kot so specialni pisalni trakovi za offset matrice, troslojni kaširani materiali in termolepilno Alu in PVC folijo ter cinkoksidne offset matrice. Po posameznih grupah proizvodov skušamo ugotoviti nadaljnjo možnost razvoja.

V grupi šolskih proizvodov zaostajamo za našo konkurenco. Z analizami tržišča smo ugotovili možnosti plasmana prstnih barv, plastelina in voščenk, vendar do letošnje šolske sezone teh proizvodov še

nismo plasirali na tržišče, naša konkurenca pa enake proizvode prodaja zelo uspešno. Zakaj? Težave so pri osvajanju vsake proizvodnje, vendar bi ob resnejšem pristopu bile tudi te že premagane in bi bili proizvodi že zdavnaj na tržišču. Zamudili smo precej, vendar bi morali biti pri iskanju novih proizvodov iz tega področja bolj elastični in hitreje plasirati nove proizvode na tržišče.

Z osvojitvijo Aero copy samokopirnega papirja bomo lahko zadovoljili potrebe celotnega domačega tržišča in tako veliko doprinesli k sodobnejšemu načinu poslovanja. Ob asortimanu ostalih kopirnih papirjev lahko tako v celoti ustrezemo vsakemu porabniku oziroma kupcu.

Iz grupe proizvodov za fotokopiranje pa spremljamo razvoj svetovno znanih firm in tako že razvijamo novo kvaliteto fotokopirnega papirja s suhim tonerjem. Uspešno nam je tudi dosegli novo kvaliteto fotokopirnega papirja, ki ga lahko uporabljamo v mikrofilmski tehniki, ki vedno bolj prodira v poslovanje delovnih organizacij.

Tudi v grupi jasnit papirjev izpopolnjujemo naš asortiman z novimi kvalitetami jasnit papirjev in tako skušamo ohraniti vodilno vlogo Aera v ponudbi teh proizvodov na našem tržišču.

Podobno kot za ostala področja se raziskave in analize opravljajo tudi za grafične proizvode. Glede na osnovno usmerjenost se tu iščejo artikli, ki se v velikih nakladah proizvajajo za vnaprejšnjega poznane kupca oziroma potrošnika. Težnja po masovni proizvodnji pa je pogojena z iskanjem tistih področij uporabe, kjer potrošnja presega predvsem domačo ponudbo. V tem smislu se obravnavajo določene etikete in samolepilne nalepnice, nekateri standardni obrazci in formularji, itd. Z opravljeno raziskavo je bila podana situacija na tržišču uporabe termotisk papirja, masovnih etiket, preveriti pa bo potrebno obseg povpraševanja po različnih vrstah »odlepnic« širše uporabe in namembnosti, obseg povpraševanja po različnih kompletnih uslugah, ki bi jih Aero nudil svojim potrošnikom.

Z opravljeno raziskavo tržišča želimo podati odgovore na nekaj bistvenih vprašanj in sicer: kaj je potrebno prodajati, kje je potrebno prodajati, kam in koliko je potrebno prodati, kako je potrebno prodajati ter kdaj je potrebno prodajati. V tem smislu zastavljena in opravljena naloga nam mora biti osnova za konkretno poslovno odločitev pri uvajanju novega proizvoda na tržišče kot tudi opuščanje artiklov iz obstoječega proizvodnega programa.

O problematiki drugega področja dejavnosti, to je ekonomski propagandi, pa bomo spregovorili drugič.

Služba marketing

UTRINEK S TISKOVNE KONFERENCE OB OTVORITVI NOVE TOVARNE

(Nadaljevanje z 3. strani)
Kvalifikacijska struktura v obratu je glede na zahtevnost proizvodnega procesa visoka in zato je tudi postopek kadrovanja zahtevnejši in odgovornejši. Odstopanja od zahtevane kvalifikacije so le delna, predvsem pri SS in VK kadru.

Posebno pozornost smo posvetili usposabljanju kadrov za AC.

Najodgovornejši kadri so se začeli pripravljati in usposabljanje že pred 2 leti (1 leto pred začetkom gradnje).

Priprave in usposabljanje kadrov je obsegalo:

- dopolnilno izobraževanje tujih jezikov,
- seznanjanje z literaturo komercialnega, ekonomskega in tehničnega značaja,
- poučevanje in seznanjanje s tehnologijo in sredstvi za delo,
- seznanjanje s posameznimi fazami tehnoloških postopkov,

- usposabljanje proizvodnega kadra za kemične procesničarje in laborante,

- usposabljanje vzdrževalcev,

- uvajanje delavcev v delo,
- družbeno-ekonomsko usposabljanje,

- usposabljanje v smislu kakovosti itd.,

- na strokovnem izpopolnjevanju v inozemstvu je bilo 16 delavcev Aera, od tega:

- strok. del. (VS, VŠ) 7
- neposr. proiz. (VK, KV) 6
- vzdrževalci 3

Vodstveni in strokovni kader je prevzel, ob obveznosti do lastne usposobitve, tudi veliko odgovornost do usposabljanja sprejetih delavcev.

Kakovost kadrov v Aeru, kot tudi v tovarni Aero copy, je eden od pomembnih elementov naše uspešnosti.

Alenka Pregelj

KDO JE VUKO —
VUKAŠIN LUTOVAC

V današnjem razgovoru bi vam rada predstavila skromnega, vedno nasmejanega člana kolektiva Aero TOZD Tovarna celuloze Medvode Vukašina Lutovca. Zakaj ravno njega? Zato, ker je bil na prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta ZSS Ljubljana-Šiška v mesecu juniju izvoljen za novega predsednika sveta.

Vuko, ti si Črnogorec, kako to, da te je pot zanesla v Medvode?

Ker sem bil štipendist Ivanogradske papirnice in je bila edina papirniška šola v Jugoslaviji v Ljubljani, me je tovarna napotila na šolanje v Ljubljano. Prakso sem opravljal v Tovarni celuloze v Medvodah. Že iz samega pripovedovanja profesorjev sem želel enkrat v življenju videti to lepo Slovenijo. Še toliko bolj srečen pa sem bil, ko mi je Tovarna celuloze ponudila, da ostanem »njen«. Tako sem kot štipendist Tovarne celuloze Medvode ostal v Medvodah.

Kako ti je uspelo združiti aktivno družbeno-politično delo od tovarne do občine z nadaljnjim šolanjem na TSS — tiska in papirja, saj imaš tudi družino?

Lačen sem znanja, zato bom še nadaljeval s študijem. Res pa je, da mi žena večkrat reče naj pustim doma sliko, da bosta otroka videla kako izgleda njun oče. Vsak ve, služba — študij ob delu, da ne govorim o funkcijah, to je odpovedovanje vsemu.

Kaj ti predstavlja delo v sindikatu?

Resnični življenjski interes, da bi prispeval k uveljavitvi delavcev kot odločilnega nosilca našega samoupravnega družbenega sistema.

Ali misliš, da ti je to dosedaj uspevalo?

Mislim, da sem s svojim delom prispeval k temu cilju. Ne smemo pozabiti, da kljub pisani besedi, delavec še ni postavljen v tak položaj, še vedno nima odločilnega vpliva na dogajanje v svoji delovni sredini.

Ali boš ti kot predsednik lahko kaj vplival na to?

To je permanentna naloga, da po svojih močeh poskušam prispevati k temu, da bo sindikalna organizacija dobila ugled in zaupanje delavcev v članstvo sindikata. Še posebno je potrebno, da izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata s svojim delom to dokažejo.

Kaj pa sindikat v bazi, koliko boš lahko vplival na njegovo delo?

Sam najbrž ne bom mogel narediti veliko. S kolektivnim delom in odgovornostjo vsakega posameznega člana sveta in z odgovornostjo predsednikov OO sindikata in konference, pa bomo lahko dosegli rezultate, ki jih pričakujemo od sindikata. Forumsko delo je treba popolnoma odpraviti, člani občinskega sveta, predsedstva in delovnih teles morajo biti v živem stiku z osnovnimi organizacijami in konferencami, ker tam se pojavljajo problemi nezadovoljstva in jih je potrebno tudi tam razreševati. S tako prakso smo že začeli takoj po izvolitvi. Že v tem času smo člani predsedstva obiskali več osnovnih organizacij sindikata.

Kaj si opazil pri razgovorih v delovnih organizacijah, ki si jih obiskali?

Obiskali smo organizacije, kjer se je pokazala ali izguba oz. problemi ob polletnih rezultatih gospodarjenja ali pa na pobudo in pritožbe članov OO sindikata. Opazil sem, da ni problem, ki ga ne bi mogli skupaj v tovariškem in enakopravnem dialogu razrešiti. V večini razgovorov sem čutil pripravljenost članstva sindikata in delavcev, da z lastnim delom odpravijo te težave.

Kot predsednik občinskega sindikalnega sveta si obiskal tudi naše tovarno, kaj meniš o nastali situaciji?

Izguba je zelo velika, tudi zaskrbljujoča, ni pa tragična. Kot dolgoletni delavec poznam probleme, jih tugi objektivno ocenjujem. To je trenutna izguba, ki je posledica investicije v novi papirni stroj, ki ne bo dal zelenih in planiranih rezultatov, dokler ne bo proizvajal papirje, za katere je grajen. Zato po mojem globokem prepričanju to ni samo stvar TOZD v Medvodah, ampak celotne DO Aero. Pri tem pa moramo biti tudi objektivni in samokritični, kajti v tej veliki izgubi se lahko najde tudi kakšen milijon izgube, ki smo jo pridelali v Medvodah s svojo lastno neodgovornostjo, nedisciplino in nedelom, ne smemo dajati oceno, da je vsa izguba izven našega vpliva in moči.

Kakšne so naloge pred teboj v predkongresnem času?

Aktivirati celotno članstvo sindikata, da ob razpravah kongresnih materialov izhajajo iz lastne ocene delovanja. Če bomo dosegli, da bodo razprave konkretne o problemih, ki se pojavljajo v posameznih sredinah in če se bodo dogovorili za rešitev ter šli v močno politično akcijo, pri tem pa angažirali čimveč delavcev, bom zelo zadovoljen. Odločno sem proti vsesplošni nekonkretni razpravi.

Kakšne pa so naloge sindikata v bazi?

Izvršni svet kot izvršno-politični organ OO mora mobilizirati članstvo za urejevanje družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov. IS OO sindikata morajo biti pobudniki ter predlagatelji posameznih točk dnevnega reda delavskega sveta. Ukvarjati se s samim seboj

je nezaželeno, nima vrednosti. Organizirati se morajo tako, da bodo sposobni izvajati naloge, ki nam jih nalaga ustava in ostali zakoni.

Ne potrebujemo razprave v osnovnih organizacijah, niti v sindikalnih skupinah, ki bo obravnavala vse na splošno, oziroma kaj moramo narediti, kaj bi bilo potrebno, kaj bi bilo lepo, če bi naredili... v sami delovni organizaciji pa prihaja do neupoštevjanja zakonskih določil, sporazumov, zamujanja, nediscipline itd.

Aktivirati in delati v sindikatu, da ga bodo delavci čutili, je prvenstvena naloga sindikata.

Ker je Vučo še mlad predsednik Občinskega sindikalnega sveta občine Ljubljana-Šiška, še poln idej, ki jih je prinesel iz baze, mu vsi Aerovci zaželimo uspeh pri delu in da se bo vsaj del njegovih idej uresničil, da bomo delavci res imeli svoj sindikat. Karmen Dovč

Naš razgovor

To pot smo se pogovarjali z dr. Rudijem Skapinom, spec. med. dela ter medicinskima sestrama Ivanko Majer in Faniko Vošinek. Omenjeni tovariš in tovarišici delajo v naši ambulanti v zdravstvenem domu. K njim se običajno zatekamo z različnimi zdravstvenimi težavami in z željo, da bi nam pomagali rešiti jih. Radi nam pomagajo z veliko mero poslušanja za naše težave, kljub temu, da delajo v slabih delovnih pogojih v premajhnih prostorih, kot gostje v Zdravstvenem domu Celje.

Povprašali smo jih, če je z uvedbo participacije kaj manj obiskov v naši ambulanti. Pa so se samo nasmejali v odgovor, sicer smo že prej vedeli zanj — ne ni se zmanjšalo število obiskov. Pač pa je s širitvijo DO in uvajanjem novih del in nalog le-teh več.

V naši ambulanti opravljajo poleg vsakodnevni pregledov bolnikov še preventivne preglede za posamezna DM v naši DO in preglede ob sprejemu na delo.

Naši delavci se običajno oglašajo v ambulanti zaradi različnih obolenj. Nekaterim obolenjem botrujejo tudi delovni pogoji, kot so monotono delo, kontakt z različnimi kemičnimi substancami in podobno.

Bistveni del njihovega dela je pravzaprav v kurativi, ki je mnogokrat povezana tudi z bolniškim staležem.

Zelo koristna bi bila vsakoletna akcija kontrolnih pregledov tako imenovanih menažerskih bolezni, ki jih sicer zaenkrat ni mogoče opraviti v naši ambulanti zaradi kadrovskega problema in seveda ustreznih prostorov ter še drugih težav.

Lahko bi se pogovarjali še o tem in onem vendar nam je zmanjkalo časa. Poslovlili smo se v upanju, da se bomo srečali še kje drugje, morda na organiziranem obisku naše DO ali pa na kakšni od naših prireditev in seveda čim manjkrat v ambulanti, kjer bi potrebovali njihovo pomoč.

Dora Rovere

Obiskali so nas

Obiskala nas je delegacija komunistične partije iz PERUJA in sicer v TOZD Kemija Šempeter. Kot gostje XI. kongresa ZKJ v Beogradu so se prvega dne kongresa udeležili tudi gostje iz Peruja. Ob enodnevnem obisku v SR Sloveniji so obiskali tudi občino Žalec in TOZD iz Šempetra. Z velikim zanimanjem so si ogledali proizvodnjo in se zanimali za našo samoupravno organiziranost. Pogovarjali smo se tudi o NOB in povojnem razvoju naše države. Po ogledu proizvodnje so člani ZK priredili kratek program v selo-hali, v okviru katerega je bil predviden tudi razgovor o naši DO in

TOZD. Vodja peruanske delegacije tovariš Emanuelle do Piedro je ob tej priložnosti pozdravil vse zaposlene in poudaril, da so izredno počaščeni, ker so bili povabljeni na XI. kongres in v našo DO. Omenil je tudi, da doslej niso imeli možnosti seznaniti se z borbo jugoslovanskih narodov proti fašizmu v takšni obliki kot je bilo to mogoče danes. Ob koncu svojega izvajanja je zaželel vsem delavcem DO Aero mnogo uspehov in veliko osebne sreče. Mi pa smo jim zaželeli srečno vrnitev v domovino.

M. L.

Svečanost ob otvoritvi

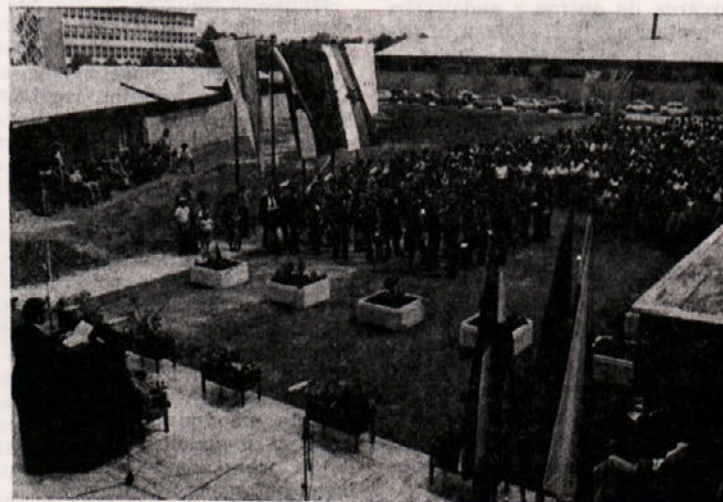
Tovariš Zupančič je sprejel in pozdravil goste na prireditvi, med katerimi sta bila tudi tov. Franc Leskošek-Luka in Peter Stante-Skala, narodna heroja in častna občana mesta Celja

Svečanosti so se udeležili vidni predstavniki družbenega in političnega življenja iz republike in občin Celje, Ljubljana-Šiška, Žalec, Šentjur, Bijelo Polje in Murska Sobota

Slavnostni govornik tovariš TONE KOVIČ je v govoru poudaril, da se z otvoritvijo nove tovarne Aero uvršča med vidne proizvajalce vseh vrst kopirnih papirjev v Evropi in ne le v Jugoslaviji

Stane Lovrenčič

Idealni delovni tovariš

— Počakaj vendar, Filomena! Kaj tako hitiš, saj ne boš zamudila v službo. Ampak, saj vem, kako je: bojiš se strogega šefa, kaj?

— O, to pač ne, zaradi tega pač ne hitim.

— Seveda, razumem, pride pač nekoliko kasneje; že kar spotoma ga kje zadržijo, ali ne?

— Ne; redno, vsako jutro je že tam, ko pridem.

— Jasno, jasno, ampak včasih pa le zamudi, nikar mi ne govori. Ali tebi kaj reče, kadar zamudiš?

— Moram priznati, da mi nikoli nič ne reče, če zamudim. Samo gleda.

— Hm, to se pravi, da prav nič ne sitnari. In kako kaj opraviš svoj jutranji make-up, kuhanje kavice in podobne malenkosti? Ali ti je kaj sitno, ko ga imaš stalno pred nosom, ali ima kakšne pripombe na tvoje poslovanje?

— Ne, nikoli nima pripomb, sicer pa ga sploh ne zanima, kaj počenjam.

— Glej no, glej! Kavico mu pa moraš redno servirati, ali ne? In tudi cigaretni dim ti verjetno puha pod nos, ali ne?

— Kje pa! Kavice sploh ne pije in tudi kadi ne. Menda je kdaj prej kadil in pil kavo, toda zdaj tega zares ne počne!

— Veš, to je več kot prijetno! Kako pa se kaj drži, kadar te po telefonu vabi Gigi na sestanek ali Gačo na večerjo? Privatni pogovori mu prav gotovo niso všeč.

— Ne, sploh ne; drži se, kakor da nič ne vidi in nič ne sliši! Njega te stvari prav nič ne zanimajo, še z očesom ne trenne, kadar vidi, ko s trga zelenjavo prinesem, pač kar na hitro, spotoma.

— Ja, ta tvoj šef je pa resnično nekaj idealnega. Ali so kakšni razlogi za to, da te tako pardonira? Ali te morda kaj ogovarja, tako, no, saj razumeš... Praviš, da ne? Potem pa je res nekaj zelo nenavadnega, ta tvoj vizavi. Menim, da je več kot izreden. In kako se kaj nosi, ali je do svoje zunanosti pozoren?

— Reči moram, da je vedno solidno napravljen, da ima vedno urejeno frizuro in vedno negovane brke. Poročen pa — no, tega pa niti ne vem, morda je kdaj bil, zdaj verjetno ni...

— Hm, to je malo čudno, da ne veš, ampak srečo pa imaš, da je tvoj delovni tovariš tako idealen. Ali ga morda poznam?

— Mislim, da ga poznaš, prav gotovo si vsaj včasih morala slišati zanj. In kdo da je? No, ta moj delovni tovariš je na sliki, mislim, meni nasproti visi stenska slika Vuka Karadžića...

Maščevanje

S trdimi koraki sem šla po pločniku in gledala hišne številke. Ustavila sem se pred lično predmestno hišico. »To bo pravo«, sem si rekla in se povzpela po stopnicah.

Bila sem nezakonska. Z materjo sva živeli v lepem stanovanju v zadnjem nadstropju stolpnice. Vsakega prvega v mesecu je mati prinesla s plačo še modro kuverto z bankovci. Vzela je denar iz ovojnice in štela.

»Nekaj je primaknil«, je včasih rekla.

»Rada bi videla očeta«, sem tokrat vedno znova pričela.

»Molči, nesreča«, je rekla mati razdraženo.

»Toda jaz ga hočem videti! Vso pravico imam«, sem trmasto vztrajala.

Mama me je najprej odštela, potem pa mi je ponovila zgodbo, ki sem jo že tolikokrat slišala:

»Takrat sem bila mlada in neumna. Da je poročen, je povedal šele takrat, ko sem bila že do ušes zaljubljena vanj. Ko si prišla ti, me je z dvignjenimi rokami prosil, naj mu ne uničim zakona.«

Tu je navadno pomolčala in potem nadaljevala:

»Vedno pošlje denar ob pravem času, nikoli mi ni treba na sodišče!«

»Lep oče, ki ne pozna svoje hčere!«

»Rekla sem mu, naj mi ne prihaja več pred oči. Kako rad me je ubogal«, se je grenko nasmehnila mama.

Sklenila sem, da nekje moram najti svojega očeta.

V šoli sem se zaljubila v fanta, ki je hodil v zadnji letnik. Bil je visok in je imel dolge, kostanjeve lase. Oblačil se je vedno lepo. Kjer je bil Vilko, sem bila tudi jaz. Seveda sem se delala, da mi je deveta briga.

Na nekem izletu se mi je pridružil. Dolgo sva se pogovarjala o vsem mogočem. Še isti večer sva šla skupaj v kino. Govoril je tako lepo, da sem skoraj podvomila, da misli resno. Ko me je pospremil do doma in me za slovo poljubil, sem mislila, da sem najsrečnejše bitje na svetu.

Potem sem mislila samo nanj. Kako lepo je govoril o svoji družini, o materi in očetu. Le kako naj mu povem, da jaz nikoli nisem poznala očeta?

Naslednji dan sem komaj čakala, da bi ga videla. Ko sem ga končno srečala na hodniku, me je komaj pozdravil. Razočarana sem se vrnila v razred. Popoldne sem ga videla s čedno majhno plavalasko. Objeta sta se sprehajala po mestu.

Hotela sem se maščevati.

»Ne bodi otročja in se ne ponižuj«, je rekla mama, ki je uganila moje nakane. Toda jaz sem ga hotela prizadeti, ker je on ranil mene.

Tiste dni je mama zopet prejela modro kuverto. Spet je štela tisočake in znova sem pričela sitnariti, da bi rada videla očeta. Mama se je samo trpko nasmehnila.

»Videla sem ga s sinom. Čeden fant. Menda hodi v isto šolo kot ti!«

»Kakšen pa je?«

»Precej velik je, dolge lase ima, pa neko grozno rožnato srajco...«

Sesedla sem se na stol. Zameglilo se mi je pred očmi.

»Ali mu je ime Vilko?« sem zašepetala.

»Vilko ali Vinko, nekaj takega. Ja kaj ti pa je?«

Planila sem pokonci in kot neumna začela brskati po telefonskem imeniku za njegovim naslovom. Vilko je torej moj brat. Hotela sem se maščevati očetu in njemu. Oba sta me tako brezbrizno zapustila!

Končno sem od nekega sošolca dobila naslov.

Bila sem tam pred vrati. Samo roko bi mi bilo treba iztegniti in pozvoniti.

V sebi sem zaslišala besede:

»Z dvignjenimi rokami me je prosil, naj mu ne razdiram družine!«

»Naša družina je tako složna!«

»Ne bodi otročja in se ne ponižuj!«

Mamine in Vilkove besede so mi odmevale v ušesih. Saj res, kaj bi imela od tega, če bi razdrila družino?

Kaj bi rekla mama?

S počasnimi koraki sem zapustila očetovo hišo.

Nenadoma se mi je zazdelo, da sem dovolj močna, da sprejem vse, ker me še čaka v življenju, zazdelo se mi je, da sem odrasla.

Mihaela Žaberl

Rdeča zvezda

»Dušan, ti kot najbolj resen, preudaren in tudi zgovoren pionir, tiho nadaljuj mojo razlago o nalogah, ki so pred nami; namreč vsi ste slišali, da je nekdo prijezdil na dvorišče — grem pogledati, kdo je.« Komandir se je urno spustil po lestvih s senika.

Dušan je po nekaj besedah utihnil, ker je uvidel, da ga nihče ne posluša, kajti vse je mučila radovednost, kaj se dogaja na dvorišču.

»Dušan, privedi pionirje na dvorišče!« Glasno in odločno zadoni komandirjevo povelje.

Pred radovedno četo komandir spregovori mirno in zbrano. Pri vsakem stavku pazi, da bi bil razumljiv ter enostaven.

»Pionirji! Zaključujem sestanek, ki je bil silom razmer zelo kratek. Kurir je prinesel sledeče poročilo. Proti vasi prodirata dve sovražni koloni; prva, manjša, gre po glavni cesti, druga pa prihaja po dolini Rastovca in ima po vsej verjetnosti nalogo, da prepreči ljudem beg v Bilogoro.

Domačim in sosedom naročite, naj bežijo do konca vasi, do požgane šole, in šele od tam v gozd.

Torej še enkrat prosim — posluš!

Nihče naj ne beži iz hiš kakor bi mu padlo na pamet, da je najbolj prav — ampak vsi proti šohi! Dušan in Rado ostaneta pri meni, ostali pa brž na izpolnitev naloge!«

Pionirji so se vsuli iz zaselka po bližnjicah proti vasi.

»Dušan in Rado, vidva pa stecita k Milojkoviču z naročilom naj nemudoma vpreže konje in vzame na voz ranjence, ki so na okrevanju v vasi. Odbornikom pa povejta, naj držijo red in da bo vsak čas pomoč tu. Kurir je odjezdil, da sporoči vest bataljonu, ki zbira prostovoljce iz bilogorskih vasi, jaz pa grem obvestiti skojevce, ki so na tečaju v sosednji vasi!«

Reka beguncev se je pomikala prek strme poseke porasle z grmovjem, kar zadoni odsekano ostro povelje:

»Vsi na tla — letala!«

Ženske, otroci in starčki so plegli na mrzla decembrska tla. Striček, Dušan in Rado so se zapičili v grmovje tik pod slemenom. Skojevec, ki je stal na robu slemena ob razmrščenem hrastu, je z daljnogledom spremljal sovražna letala.

Iz mladega grla se izvije novo trdo povelje: »Da se nihče ne zgane!«

Lajanje strojníc in treskanje ročnih bomb v dolini zamre v oglušujočem naletu strmoglavcev. Rob slemena je zaječal pod rafali iz letal in črna bilogorska prst je brizgala na vse strani.

Striček je previdno začel popravljati svojo nemogočo lego in pri tem togotno robantil:

»Vragi prekleti, tudi vam se piše črna ura, ne boste se dolgo več spreletavali nekaznovano po našem nebu! Beograd je svoboden — po ravnem Sremu že odmevajo juriši naših divizij — domala iz vse domovine! Vragi, hrbet si hočete zavarovati! O, kakšna mati vas je rodila!«

Tetka Smiljka, ki je ponudila Stričku pomoč, Dušan in Rado so občudujoče prisluhli zanosnim in preroškimi besedami srebrnolasega Strička.

Po dolini je vedno huje vrelo. Nad vasjo so se samopašno spreletavali štrmoglavci. Strojnični lajež se je začel dušiti v bobnečih eksplozijah ročnih bomb.

Begunci dvigajo glave in se radovedno ozirajo proti dolini. V srcih jim je zaplalo zlato upanje. Vedeli so za priljubljeni rek — da je grom kragujevk pesem skojevcev. Lovci besno strmoglavijo, toda streljati in bombardirati si ne upajo, ker sta se bataljon in skojevci žilavo zagrizla v stržen ognjené črte sovražnika.

»Letala izza hrbta — vsi na tla!«

Večina se je vrgla na tla ob novem in nepričakovanem povelju. Nekateri pa so obstali, kot da ne morejo verjeti svojim ušesom.

Striček je stisnil skozi zobe: »Pomoč so dobili — vragi!« Roteče se je obrnil k Dušanu: »Otrok moj, ne stoj in ne glej v zrak, pokosili te bodo!«

Močna skupina letal je v rahlo poševni črti nizko preletela rob slemena. Radotu se je zadelo, da motorji drugače zvenijo.

Skojevce ob razmrščenemu hrastu in Dušan hkrati radostno na vse grlo zavpijeta: »Naša letala so — rdeče zvezde imajo!«

Na nebu je zagospodaril peklenški trušč, po strmoglavcih siknejo ognjeni curki — presenečeni so, poizkušajo se upirati, brž pa spoznajo, da tu ni več prostora za njihovo samopašnost. Dva sta poškodovana, umikata se z bojišča in za seboj puščata krepko črno dimno sled, tudi že iz tretjega huščne plamen; ostale zajame preplah in jo ucvrejo v silno nizkem letu nad dolino Rastovca.

Striček se presunjen izmota iz grmovja, stopi na stezo in s solznimi očmi spregovori: »Vendarle sem tudi to dočakal ter na svoje žive oči videl, kako z našega neba naši fantje pospravljajo navlako kljukastega križa. Sedaj pa mi je vseeno, četudi mi luč dneva ugasne — dovolj so videle moje stare oči!«

Dušan in Rado sta nemo strmela v Strička, tetki Smiljki so se ulile solze, vsi so doživeto vpijali njegove čuteče besede.

Naša letala so nizko preletela poseko, da so rdeče zvezde zasijale v vsej veličini, ženske so urno snele črne volnene plete, starčki pisane kučme in navdušeno pozdravljali svoje junake sinjih višin.

K skupini kjer so bili tetka Smiljka, Striček, Dušan in Rado pristopi skojevce z besedami: »Ali ni to čudovito in srčno ljudstvo!«

Čez nekaj trenutkov so se letala razdelila v manjše skupine in odletela proti ravnemu Sremu, ki ga je že ožarjal svit zlate svobode.

R. B. — Mali

Stane Lovrenčič

Halo, kako je s škatlico...?

— Halo, tam obrat EMBA? Pri telefonu Posredovalec. Rad bi vprašal, kako je s tisto škatlico, ki jo je naročil tovariš Dalibor za firmo REGRES in katero bo prevzel kurir firme TRABANT, da jo izroči poslovnemu partnerju tovariša Dalibora... halo, ali me poslušate, halo... halo!

— Ja, poslušam, poslušam. Kakšen Posredovalec?

— No, tako se pač pišem, Posredovalec! Mar je to kaj čudnega?

— Ne, ne, to ni nič čudnega. Glede šatlice vas bom pa prevezal na tovariša Dajmirja. Samo trenutek...

Potem je v slušalki piskalo in prasketalo, nakar se je oglašil nizek alt:

— Zelite, prosim!

— Tu Posredovalec. Rad bi vprašal, kako je s tisto škatlico, ki jo je naročil tovariš Dalibor za firmo REGRES in katero bo prevzel kurir firme TRABANT, da jo izroči...

— Halo, tovariš, počasneje vendar! Torej: za kaj gre? Ah, za škatlico! Počakajte, posredovala bom zvezo z referentom za škatlice, samo trenutek, en moment...

Potem je v slušalki spet piskalo in prasketalo, končno se je oglašil samovšečni bas:

— Ja, kogā pa je?

— Halo, tu Posredovalec! Rad bi vprašal, kako je s tisto škatlico, ki jo je naročil tovariš Dalibor za firmo REGRES in katero bo...

— Tovariš, čakate no mal. Zvezal vas bom na oddelek za škatlice... škljoc... tu... tu... tu...

Seveda je v slušalki tudi piskalo in prasketalo, nato je še to utihnilo. Tovariš Posredovalec je nejevoljno že tretjič vrtel številčnico. Slednjič se je oglašil spet tisti bas.

— Kdo? Ah, vi, s tisto škatlico, a ne? A niste se nič zmenil? Bom še enkrat vezal, moment...

Nakopičila se je cela veriga momentov, ko se je oglašil energičen glas:

— Halo, kdo tam? Za kaj gre?

— Ja, tukaj Posredovalec. Rad bi zvedel, kako je s škatlico, ki jo je naročil tovariš Dalibor za firmo REGRES...

— Ne vem nič za Dalibora! In kakšno škatlico? Za firmo Regres? Sploh nimamo v seznamu naročil...! Počakajte, bom vprašal levo zvezo — ne, rajši vas bom kar direktno vezal... tu, tu, tu...

— Halo, leve zveze trenutno ni tu, je na malici. Če malo počakate, bo kar kmalu nazaj...

Nato je tovariša Posredovalca nekdo treščil z linije. Trmašto je poiskoval doseči ponovno zvezo.

— Kako, leva zveza je takoj po malici odšel? In pomočnik da je na sestanku? No, dobro, pa mi dajte namestnika...

Namestnika sicer ni bilo tam, pa se je oglašil neki sodelavec.

— Tu Posredovalec. Rad bi zvedel itd. itd. ...

— Hej, počasneje! Dalibor pravite? Dal vam bom tovariša Grgača, samo trenutek...

Grgaču je sledil Hrtač, njemu Mrkač, toda o škatlici ni nihče nič vedel. Bomo pogledali, počakajte, šel je na sejo, je zaseden.

Tako in podobno je trajalo še petnajst minut, nakar je tovariš Posredovalec obležal ob pisalni mizi, sodelavka pa mu je pokladala na čelo in tilnik mokre obrisače. Ko se je tovariš Posredovalec spet ovedel, je pričel znova:

— Halo, tu Posredovalec! Rad bi zvedel, kako je s škatlico, ki jo je naročil...

A in B med seboj...

A: »Razpravljam samo o stvarih, ki jih razumem...«

B: »Hudirja, torej zato ves dan molčiš...!«

A: »Že pol ure ga poslušam, pa ni še ničesar povedal...«

B: »Ja, vidiš, saj to je tisto, da ne zna vsak tako govoriti...«

(Lo)

ROTiČEK poezije

Aktivnost omladine Aero Medvode

Omladine dosta
skoro jedna četa.
Al' na žalost neaktivni
to je prava šteta.

Kad bi od njih samo
hteo radit svako.
Iz ove bi krize
isplivali lako.

Svakome je čast i dužnost
omladinac biti.
Ispunjavat sve zadatke
i vredno raditi.

Zato treba radit sada
ovo što se dosad nije.
Juriš drugovi na akcije
pa neka nam znoj se lije.

Petković Borko
(BUA)

Omladino gdje si, gdje si

I.
U fabrici zvanj Goričane,
omladinu srećeš na sve strane,
časno su se uzeli tog zvanja,
fabričko je počela izgradnja.

II.
Zaleti se naša omladino
iz začetka prava je milina,
ali eto brzo posustoše
od svog dela rano odustaše.

III.
Pa sad svuda brige i problemi
nadosmo se u stranoj dilemi
omladino brzo posustaje
i od radnog mesta odustaje.

IV.
Omladino vas zadatak čeka,
nismo ljudi iz staroga vjeka,
u vjeku smo razvoja i rada
omladino gdje si, gdje si sada.

V.
I tako već duže vreme,
omladino naša dremlje,
u najvećoj fazi rada,
omladino gdje si sada.

VI.
Kad bi bilo akcijaša,
omladine i sportaša
i radnika raznog rada
omladino gdje si sada.

VII.
Kad čujemo druga TITA
omladinsko pisma čita,
opet spreman, da ih hvali
a naši su svi zaspali.

VIII.
Svijest im je zatajila
a mnoga ugasila
poštenje su rasprodali
pa i moral drugom dali.

IX.
Eto tako stvari stoje
presudite vi to bolje,
imao bih mnogo pisat...
ako čuju teško meni
omladino brže kreni.

Avdić Hasim

Noć

Poletna noć molči,
z viših zre name
z neštetim lučmi,
daleč naokrog
nikogar ni...

Le tiha bolečina
v mojem srcu
še budi,
ne šteje ur, ne dni,
nikamor se ji ne mudi...

NIČ VEČ TE NI...
Nič več te ni,
o jaz še vsa dišim po tebi,
o jaz te vsega, vsega nosim v sebi,
da me boli.

In te noči,
vse žalostne noči, prečute,
ko dolge, kakor leta so minute,
ihtim v dlani.

Zakrivam si oči,
da skrila solze sama bi pred sabo,
da utopila bi bridkost v pozabo,
o vsa sem brez moči...

Mihaela Žaberl

Tebi, ki te ljubim, tujec sem postal

Živo ostale mi v spominu tvoje so besede:
»Vedno, kadarkoli in povsod«
takrat slonela v mojem si objemu,
govorila si jih tiho nežno, skoraj plašno.
Ne vem — dvomim, če mislila takrat si resno.

Spominjam se solza, ki polzele so po licu
in vprašam te: »Čemu, čemu v očeh solze?«
dejala si »od sreče« in me poljubila —
poljubila nežno sladko z iskro sreče v očeh,
verjel takrat sem in upal vate.

Ni bilo ti mar okolje, čas in dan,
prišla si vedno kadar sem te prosil,
prišla z nasmehom na ustnah in srečo v očeh,
a sedaj — zdi se mi, da postal sem tujec zate.
Nasmeh ti je grenak, a iz oči veje ti sovraštvo,
vprašujem s čim zaslužil sem vse to — povej.

Vem, ni mar ti bolečine moje,
lagala si takrat — verjela ne v besede moje,
da igrala si takrat trenutke sreče,
tega ne bom mogel nikdar razumeti,
zakaj pustila si, da počel vse tisto sem s teboj?

Morda počela si vse to
v obupu lastne bolečine in nesreče
morda... ne vem, kajti ti molčiš
in kot tujca, ki požgal ti rodni dom,
me zdaj sovražiš.

In kaj vse dal bi jaz,
da povrnili bi tisti se trenutki,
da videl bi smehljaj nežni, ko pojdem mimo tebe,
ko spet poljubljati bi smel tvoje oči,
usta, solze, ki polzele bi po licu tvojem,
da smel spet poljubljati vso mehko tvojeja telesa.

Čeprav tujec sem ti postal, ne bom nehal te ljubiti,
ljubil te bom spet molče,
kot ljubil sem te molče od dne, ko sem te spoznal
in šele takrat, ko slonela v mojem si objemu sem dejal —
ljubim te.

Ljubil vedno sem te in večno te bom,
povsod te ljubim, kjerkoli si, pa čeprav z drugim si v objemu
ostala, kot biser drag, boš večno mi v srcu in spominu.

TEJO

Ko si nekje na robu dni in časa,
utrujen in pa čisto sam,
se tihi glas v tebi vpraša,
dobil toliko si, kot si dajal?

Dajal si dneve dela in ljubezni,
dajal si svoje upanje in čas,
morda se slaba vest ti tu in tam
oglašča, če si prevečkrat šel
k različnim devam v vas.

Zdaj, ko se čas tvoj
skoraj že izteka,
zdaj se ti naenkrat zdi,
da ta vsa pretekla leta,
vse premalo storil si.

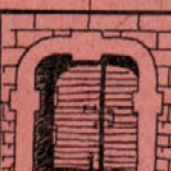
Bili so dnevi upanja, obupa,
bili so dnevi, ki zdaj več jih ni,
bili so časi lepi prav prekrasni,
a včasih se živeti
ti tako naporno zdi.

Dora Rovere

Rada bi še verjela
v lepe čase,
ko upanje se poraja,
iz dneva v dan.
Rada bi še kdaj verjela vase,
v to da nisi ti le košček
lepih sanj...

Dora Rovere

NAGRADNA KRIŽANKA

	KRAJ NA HRVAŠKEM PRI OSULINU	ALPSKI VRT, ALPINUM	ONENOGLA ZANEHARŽENA ŽIVAL	OLJIN PLOD	RAZISKOVALEC JAM	PLESNA FIGURA PRI ČETVORKI	KOS SUKANCA	AM DRAMATIK (EVGENE)	BRIGA	TANTAL	ITALIJA BRDA GORICA KRAŠ		
OŽGANOST													
NALEZ. OTROŠKA BOLEZEN													
GEODETSKA PRIPRAVA ZA MERJ. LEGE										STAROGR. FILOZOF.	ZBOROVODJA KUNEJ		
ENA OD BASKOVS-KIH PROVINČ						DELEC Z ELEKTR. NABOJEM	NORVEŠKI DRAMATIK (ISRAELSKI POLITIKAN)					RADIJ	POLET ZANOS
RADON			ZRAČNI DUH V DRAMI "VIHAR"						ČIK				UMRLA GR. PEVKÁ (MARIA)
IVO ŽAN			PLINSKA ZMES ATMOSFERE	ANGL. PLEMIŠKI NASLOV	DESIGNER NADVIH								
TAJBEČJI BRLOG							LJUBKA GOZDNA ŽIVAL 1					KARENINA ALFI NIPIC	
TV ZASLON						ERZISNIK REKA V ITALIJI (FIRENCE)				SL. KIPAR (ALOTZ)			
	SRB. H. IME						NATRIJ - BODIIVA						ULICA
	PREBIVA SLOV. LUKE						AFRIŠKA DRŽAVA						PREB. AZIJSKE DRŽAVE
	Ž. IME							HEROJ SEMIČ		ORANJE VULKAN NA FILIPINIH			RIM. BOGINJA JEZE
	JESENSKI MESEC							TUTE Ž. IME					PREB. SZ. ŽIVALSKA HRANA
	NESPRETNEŽ								MADEŽ				DELEC NEGATIV. ELEKTRIKE
	OBLAČEN. PO OKUČASA								VOJVODINEC				SPLET LAT
BREZOBLIČNA MASA					NIZOZEM. MESTO (SIR)	MAJHEN BESEDNAK TRAVNIK							
PODZEMNI HODNIK				PRONETNA ŽILA									AFRIŠKA DRŽAVA (GL. MESTO BANAKO)
AM. HUM. PISATELJ (GEORGE)				NAJUŠI VZOR									SVIC. PISATELJ
				ČLOVEK V IRHARICAH									CASOVNI PRISLOV
													PODOBA GOL. TELES
H. IME								NEUMNA ŽENSKA OKENSKA NAVOZNA					DVIGANJE
													KARLOV. DRAMA ČEHOVA
									VOJAŠKI NOVINEC				
									POGON				
					ZALOZBA OBZORJA	IZLOČEK ŽOLČNIKA PETER SELLERS							ZNANKA ČEŠKIH KAMIONOV
	EVA-HOŠKA KRIŽ, KRUCIFIKS												
	LUKA V SZ. OB. DONU												JEZERO V ETIOPiji
													

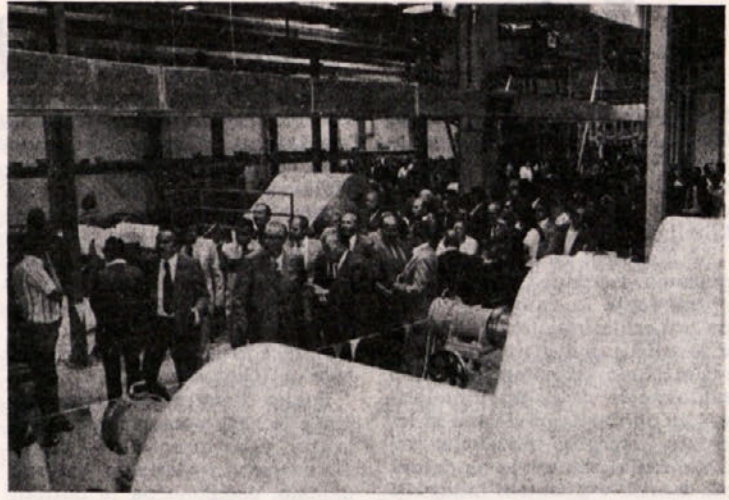
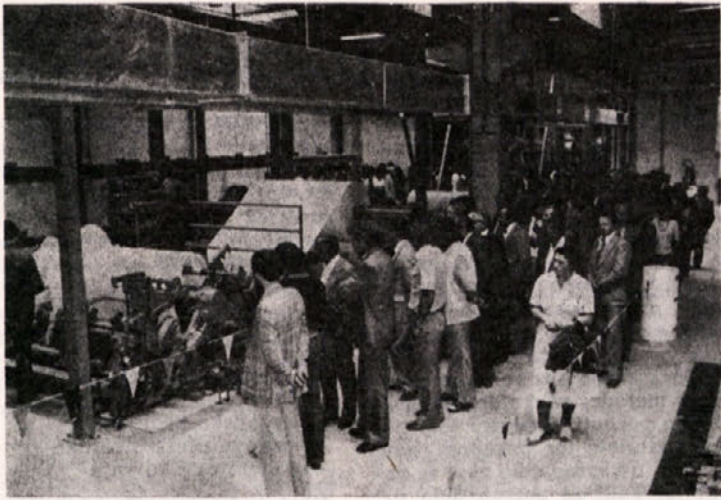
Kdo so nagrajenci?

Izžrebali smo:

1. nagrada — 100 din: Niko DIMC, TOZD Medvode;

2. nagrada — 75 din: Berta HUDEJ, upokojenka iz Vojnika — Keršova 5;

3. nagrada — 50 din: Jožica VALENČAK iz Sempetra.

Potem, ko je eden starejših delavcev TOZD Kemija Celje tovariš Štefan Veber prerezal vrvico, so si vsi ogledali nov obrat za proizvodnjo Aero Copy papirja.

Na tiskovni konferenci nam je uspelo vzpostaviti dobre stike s predstavniki sredstev javnega obveščanja. — Zlato značko je tov. Zupančič v imenu samoupravnih organov podelil tudi tov. Leskošku in predstavniku ameriške firme NASHUA

naše nove tovarne...

Prvi maturanti poklicne kemijske šole

V šolskem letu 1975/76 je bila pri Izobraževalnem centru Cinkarne Celje ustanovljena poklicna šola za delavce v kemijski industriji kot dislociran oddelk kemijske tehniške šole v Ljubljani.

V Sloveniji že dalj časa po- grešamo tovrstno poklicno iz- obraževanje in zato so potrebe po poklicnih kemijskih delavcih v kemijski industriji zelo na- rasle. Nove tehnologije, vedno zahtevnejše delo, novi materi- ali, ki jih danes predeluje in iz- deluje kemijska industrija, vsi ti dejavniki zahtevajo na delov- nih mestih v kemijski industriji ne le izkušenega delavca, mar- več tudi strokovno izobražene- ga delavca, ki bo pri svojem delu razmišljal in tako delal smotrno, se znal pravilno odlo- čiti, varovati pred nevarnostmi sebe in svoje sodelavce ter oko- lje. Izkušnje sicer dajo del teh, v kemijski stroki prepotrebni

delovnih navad, vendar nas vsakdanji primeri učijo, da same izkušnje za dobro in pravilno delo, ki poteka brez nesreč, za- stojev in uničenih surovin, ozi- roma slabih ali neuporabnih iz- delkov, niso dovolj.

V izobraževalnem centru Cin- karne so se izobraževali kemijski delavci iz Cinkarne, EMA in Aera. Šola je imela oddelk za kemijske krocesničarje in za ke- mijske laborante.

Poklic kemijskega procesni- čarja je zelo pomemben pri ke- mijski proizvodnji, kjer mora- mo poznati material s katerim delamo, potrebno pa je poznati tudi kmejske procese, ki pote- kajajo med obratovanjem strojev in naprav in znati te procese pravilno voditi tako, da dobimo izdelek, ki je kvaliteten in iz- delan s čim nižjimi stroški. Osnove za takšno delo (pozna- vanje surovin, procesa ter regu- lacije strojev in naprav) pridobi

kemijski procesničar med svo- jim šolanjem, ki je povezano tudi z neposrednim delom v pro- izvodnji v obliki vaj.

Kemijski laborant je poklic, ki je povezan z delom v labo- ratoriji v katerih se kontrolira proizvodnja, kvaliteta suro- vin in proizvodov ter pri razvi- janju novih proizvodov. Učni načrt za poklic je usmerjen bolj v delo, ki poteka v labo- ratoriju, v razne kontrolne in ana- lizne metode, za katere je po- trebno poznati kemijske reakci- je, materiale ter pravilno, na- tančno in vzorno delo zase in za okolje. Tudi za takšno delo ni dovolj le izkušnost, potrebne so tudi teoretske osnove, ki jih daje to izobraževanje.

Seveda se na delovnem me- stu delavci srečujejo z mnogimi problemi, ki jih v šoli niso spoz- nali, vendar so med časom šola- nja dobili zadostno teoretsko osnovo, da s pomočjo sodelav- cev mnogo lažje in hitreje rešu- jejo nove delovne naloge.

V prvi generaciji, ki je matu- rirala v času od 19. do 24. junija 1978 je opravilo zaključni iz- pit 12 laborantov — od tega 7 iz Aera, in 8 procesničarjev — od tega 5 iz Aera.

Študij ob delu je seveda po- seben napor, je pa tudi velika možnost, ki jo imajo delovni ljudje za pridobitev izobrazbe, ki je potrebna za opravljanje del in nalog, ki jih srečujemo v delovnem procesu kemijske industrije. Študij na šoli za ke- mijske procesničarje in kemijske laborante ni ravno lahak, ni pa pretežak, kar dokazuje tudi prva generacija maturantov. Ke- mija je osnovna veda, zato je potrebno za tak poklic tudi os- novno znanje splošnih predme- tov, ki pomagajo k lažjemu ra- zumevanju strokovnih predme- tov. Naj na kratko naštejemo predmete, ki so jih naši matu- ranti poslušali in uspešno na- pravili vse izpite vključno z za- ključnim izpitom:

a) splošni predmeti — za oba oddelka

- slovenski jezik
- zgodovina s temelji samo- upravljanja
- zemljepis
- osnove ekonomike

- matematika
- fizika

b) strokovni predmeti za kemijske procesničarje

- splošna in anorganska kemija
- organska kemija
- osnove elektronike
- osnove strojeslovja
- stroji in operacije v kemij- ski industriji
- strokovne vaje

c) strokovni predmeti za kemijske laborante

- splošna in anorganska kemija
- organska kemija
- osnove elektrotehnike
- laboratorijske vaje

Učni načrt je prilagojen po- trebam kemijske industrije, ven- dar le ni tako zahteven, da bi lahko rekli, da te šole ni mož- no dokončati v dveh do treh letih. Povedati želimo tudi to, da so nekateri delavci, ki so obi- skovali to šolo, že v času šola- nja opravljali dela in naloge za katere se zahteva poklicna ke- mijska šola in se je že med po- tekom šolanja zmeraj močnejše poznalo, da je bilo njihovo delo vedno bolj kvalitetno in vedno bolj samostojno. Uspeh, ki so ga dosegli naši maturanti in ki ga bodo dosegli še nekateri sluša- telji te šole v jesenskem roku zaključnega izpita, je res velik uspeh, je tudi nagrada za trud, ki so ga vložili, delovni organi- zaciji, ki je plačala šolanje, pa je njihov uspeh zagotovilo za boljše in kvalitetnejše delo.

S tem sestavkom vabimo k vpisu v to šolo vse, ki želijo pridobiti poklic kvalificiranega kemijskega delavca, saj je tudi v naši delovni organizaciji pre- cej neustrezno zasedenih delov- nih mest, ki zahtevajo takšno izobrazbo, odpirajo pa se tudi vedno nova delovna mesta.

Poudariti želimo, da pridobi slušatelj te šole po končanem šolanju poklic kvalificiranega kemijskega delavca, tak poklic pa ni le interna marveč splošna kvalifikacija, ki je zelo iskana v kemijski industriji in tudi v ostalih industrijskih vejah, kjer je vsaj del proizvodnega procesa kemijske narave. Omenim naj še možnost nadaljevanja študija na kemijski tehniški šoli (3. in 4. letnik), za kar je potreb- no opraviti le nekaj dodatnih izpitov. Marjan Ferlež

Naši delegati

POMEMBNE ODLOČITVE DELEGATOV SIS POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

V razdobju treh mesecev sta bili že dve seji zbora delegatov. Na prvi seji so se konstituirali organi enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Celje. Izvoljen je bil predsednik in namestnik zbora delegatov, izvršilni odbor, kadrovska in stanovanjska komisija. Nato je bilo podano kratko poročilo o dosedanjem delu konference delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

12. julija je bila druga seja zbora delegatov Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in nato 20. julija še skupščina. Pred tem pa so dele- gati posebne delegacije SPIZ iz DSSS in TOZD Kemija Celje obravnavali materiale za sejo in zavzeli svoja stališča in kljub dopustniškemu času je bila udeležba na seji zadovoljiva. Iz precej obsežnih razprav je bilo razvidno, da so delegati temelji- to proučili gradivo.

— Delegati so razpravljali o temeljih plana SPIZ v letu 1978 in o izhodiščih za leto 1979. O presežku prihodkov 350 milijonov din so se delegati zavzeli, da se sredstva že sedaj plansko usmerijo. S sklepom je bilo ugotovljeno, da je plan dovolj realen in natančen, ter da so gibanja (prihodki, odhodki) v I. polletju v mejah predvidenih gibanj. Sprejeta so bila tudi iz- hodišča plana za leto 1979.

— V nadaljevanju se je bil obravnavan gmotni položaj upokojevcev v letih 1977 in 1978 s predlogom za medletno uskladitev pokojnin.

Delegati so si bili enotni za medletno uskladitev zaradi po-

večanja življenjskih stroškov, vendar pa so se razlikovala nji- hova mnenja o načinu uskla- ditve. Vendar je večina sodila, naj se valorizacija izvede brez regresije.

— Delegati so razpravljali tudi o določitvi najvišje in naj- nižje pokojninske osnove zara- di spremenenega 59. člena SPIZ.

Delegati so soglasno sprejeli sklep, da se določi najnižji zne- sek pokojninske osnove za leto 1978 v višini 2.580,00 din, to je v višini zneska najmanjšega osebnega dohodka, določenega za leto 1978. Najvišji znesek po- kojninske osnove za leto 1978 pa se določi v višini 15.016,00 din, to je v višini 3,1-kratnega povprečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih.

— Obravnavana je bila tudi informacija o materialnem polo- žaju delovnih invalidov in pred- logu ustreznih ukrepov.

Sprejet je bil sklep o novi odmeri nadomestil s 1. 1. 1979, s tem, da se upošteva osebni dohodek dosežen v letu 1978. Le izjemoma se naj odmera opravi s 1. 1. 1978. O teh izjemah pa odloča skupščina.

— Delegati so soglasno spre- jeli sklep o sprejetju samo- upravnega sporazuma o izvaja- nju in financiranju socialne re- habilitacije slepih in slabovid- nih oseb.

— Sprejet je bil sklep o pri- stopu k družbenemu dogovoru o dograditvi zdravstveno rekrea- cijskega centra za vojaške in- valide in udeležence NOV v Strunjanu.

Ob koncu se je bilo podano še poročilo o delu posebnega sodišča združenega dela SPIZ ter skupnosti starostnega zava- rovanja kmetov.

Romana Illovac

Mladinske športne igre

V nedeljo, 27. 8. 1978 so se mladinci iz Šempetra udeležili »Mladinskih športnih iger 78« v Brodeh pri Vranskem, ki jih je organizirala tamkajšnja OO ZSM.

V šestih disciplinah — plezanje na drevo — hoja po hoduljah — z bu- ciko v ustih počiti na vrvcu privezan balon

— nošenje pošte po strmini — reševanje kraljice iz zma- jevega gradu — prenašanje pivovskih ste- klenic in

— vleka vrvi so naši mladinci Osterijaš Vesna, Jurjevcev Vlado, Panič Mirko, Kocjančič Sandi in Berendika Milenko v konkurenci pet ekip zasedli 3. mesto.

Organizacijsko so igre uspele, niso pa potekale v športnem du- hu, saj je domača ekipa tekmo- valcev preveč očitno izstopala. Sicer pa je važno sodelovati, ne zmagati.

Poudarim naj še to, da se je tekmovalca udeležila edino naša organizacija od osnovnih or- ganizacij v Aeru. J. Adrinek

XX. športne igre papirničarjev Slovenije

XX. športne igre papirničarjev Slovenije so bile v Ljubljani. Organizatorji iger so bili to pot delavci Kartonažne tovarne Ljubljana, pokrovitelj pa je bil predsednik IS skupščine mesta Ljubljane tov. Albin Vengust.

Tekmovanj v odbojki, malem nogometu, streljanju, plavanju, šahu, namiznem tenisu in kegljanju so se udeležili delavci DO, ki so članice SOZD Slovenske papirne industrije:

Združene papirnice, Vevče
Tovarna papirja, Radeče
Tovarna papirja in celuloze Duro Salaj, Krško
Sladkogorska — tovarna papirja, Sladki vrh
Rudnik Kaolina, Črna
Papirografika, Ljubljana
Papirnica, Količevo
Kartonažna tovarna, Ljubljana

Tovarno celuloze in papirja Aero Medvode je zastopala številčno zelo majhna, toda uspešna ekipa.

Nogometiški so se uvrstili na 4—6 mesto, plavalci so se enakovredno borili s plavalci, ki so »doma« ob bazenih, kegljači pa so ponovno potrdili, da so med najboljšimi, saj so z 2.408 podrtimi keglji, v postavi Brdnik (420), Lešnjak (402), Smrekar (396), Kopač (399), Anžur (396) in Rupar (395) priborili naši ekipi 2 mesto.

V kegljanju posameznikov je Franc Brdnik osvojil 1. mesto s 865 podrtimi keglji.

Upravičeno lahko trdimo, da je naša športna ekipa dobro zastopala naš kolektiv.

Največjo zaslugo za dosežene uspehe imajo poleg posameznikov

tudi vodje sekcij (Kopač — kegljanje, Smrekar — mali nogomet, Robida — plavanje).

Omeniti moram tudi izredno prizadevnost in delavnost organizatorja iger, Kartonažne Ljubljana. Pokrovitelj iger tovariš Albin Vengust pa je ob zaključku iger delaj naslednje:

»...za rekreativno dejavnost je nujno, da so na razpolago določena finančna sredstva, da bi lahko vsak delavec sodeloval v tisti smeri, ki je zanj najprimernejša.

Zato naj bo način rekreacije takšen, da se bodo vanjo lahko vključili delavci v čim večjem številu!

Ob takšnih in podobnih srečanjih ne gre le za športne rezultate, temveč tudi za izmenjavo izkušenj pri delu v proizvodnji in na področju aktivnega preživljanja prostega časa. Srečanja pa so pomembna tudi zato, ker se na njih sklene mnogo novih prijateljstev.

Komisija za šport in rekreacijo

Počitniško delo in praksa

Kot vsa leta nazaj, smo tudi letos med šolskimi počitnicami povsod po naši DO srečevali mlade obraze, ki so jih za te poletne mesece že vajeni, saj so vsako leto pri nas ali na počitniškem delu ali na obvezni praksi. Tudi letos je bilo število učencev v skladu s programom izobraževanja za tekoče leto, ki so ga potrdile komisije za delovna razmerja iz TOZD in DSSS.

Na obvezni praksi je bilo po posameznih mesecih naslednje število učencev: Julija meseca — 43 učencev iz srednjih, visokih in višjih šol, avgusta pa 30 učencev. V aprilu in juniju so imeli obvezno proizvodno delo učenci posebne šole iz Celja — skupno 15 učencev. Junija pa so imeli obvezno proizvodno delo učenci iz celjske gimnazije.

Praksa poteka po programu, ki ga določijo šole. Nagrada je v enakem razponu kot za počitniško delo. Učenci pišejo dnevnik.

Na počitniškem delu so bili pretežno učenci osnovnih šol, v glavnem 8. razred, pa tudi gimnazijci iz Celja in okolice. Prošenj za počitniško delo smo prejeli več kot je bilo prostih

mest. Omenili bi še, da učencev mlajših od 15 let ne sprejemamo. Večina učencev želi s počitniškim delom zaslužiti denar za šolske potrebščine in pomagati staršem z majhnimi dohodki.

Nagrada, ki jo prejmejo učenci je od 911,00 do 2.735,00 din, kot določa sindikalna lista.

Na počitniški praksi je bilo letos:

Julija 1978	
TOZD Grafika	31
TOZD Kemija Celje	23
DSSS	20
TOZD Kemija Celje	18
Skupaj	92
avgusta 1978	
TOZD Grafika	35
DSSS	20
TOZD Kemija Celje	19
TOZD Kemija Šempeter	16
Skupaj	90

Nagrado prejmejo učenci glede na oceno prizadevnosti in pridnosti pri delu. Nekateri učenci so nadomeščali naše delavce, ki so bili na dopustu, če je delo take narave.

D. R.

Osebne vesti

NAŠI UPOKOJENCI

FERME Rudolf je bil zaposlen v TOZD Grafika v knjigovoznični od 1. oktobra 1945 do 30. junija 1978 kot knjigovoz.

ŠKERBEC Milan — je bil nazadnje zaposlen kot vodja prodaje grafičnih proizvodov v DSSS, od 1. decembra 1972 do 30. junija 1978. Pred tem pa je delal na različnih delovnih mestih od 4. januarja 1946 do 19. septembra 1971 v Cetisu.

POSINEK Jožefa — je delala v knjigovoznični, TOZD Grafika od 27. avgusta 1945 do 30. junija 1978.

GABERŠEK Justina — je bila zaposlena v DSSS kot snažilka od 1. maja 1966 do 30. junija 1978.

FAKTOR Konrad — je bil zaposlen na delovnem mestu vratar v TOZD Grafika od 1. septembra 1969 do 31. maja 1978.

Vsem želimo obilo zdravja in zadovoljstva polnih dni v krogu njihovih družin ter hkrati upamo, da se bomo še mnogo let srečevali ob naših že tradicionalnih prireditvah ob koncu leta, da bi se skupaj poveselili.

ROJSTVA OTROK NAŠIH DELAVCEV

V kadrovske službi smo poprosili za podatke o rojstvih »naših« otrok, saj če so to otroci naših delavcev, pomeni, da so »naši« od maja do julija letos. Vendar so nam povedali, da podatki niso popolni, saj ne prijavljate vsi rojstva svojih otrok v omenjeni službi. Zato upamo, da bomo ob izidu naslednje številke našega časopisa imeli točnejše podatke o tem — če jih boste posredovali seveda.

V mesecu maju so se rodili: Koštric Ivanu hči Tanja, Krofl

Mariji hči Natalija, Zupanc Kostji in Mariji sin Tomaž, Zurej Francu hči Katja, Volk Zdenki sin Marko, Završnik Janji sin Bojan in Winter Darku in Irmii sin Marko.

V juniju:

Mauer Emilu in Vlasti hči Petra, Plausteiner Pavli sin Lenart, Duretič Milisavu hči, Kovač Vinku hči, Jelišič Stipu sin, Krhalič Ibrahimu sin in Luštrek Emilu sin;

in v juliju:

Pantner Olgi sin Denis, Štor Antonu in Jožici sin Gregor ter Lorenčak Primožu in Ivanki hči Ana.

Vsem srečnim staršem iskrene čestitke. Malo pozno seveda vendar z iskreno željo po dobrem zdravju in družinskem razumevanju nikoli ni prepozno, mar ne?

NOVOPOROČENCI

Tudi ti podatki niso ravno novi. Vendar, ko že začnemo znova uvajati to rubriko, nekje moramo začeti. In začeli bomo kar pri maju mesecu, ki je najlepši mesec v letu — tako pravijo nekateri. Torej od maja do julija so se poročili:

Pavelič Judita in Šalej Marjan, Polutnik Nada por. Plavc, Kroflič Hedvika por. Cepuš, Komisarovič Helena por. Kuri.

Med novoporočence pa še sodijo: Šušteršič Barbka, Jenko Boštjan, Korač Avdulah, Andrijevič Luka, Omerović Hajrudin in Čehić Asim.

Želimo jim vse lepo in dobro predvsem pa mnogo zdravja in razumevanja v bodočem skupnem življenju.

Uredništvo

Herman Pajk

Dne 17. 8. 1978 smo se poslovili od našega sodelavca.

Rojen je bil 20. 8. 1942 in je osnovno šolo končal v Celju, nakar se je izsolal za knjigotiskarja. Kasneje je prešel na analitični tisk in se izpopolnil v bakrotiskarski tehniki.

Bil je dober delavec, marljiv in do svojih sodelavcev izredno tovariški. Sodeloval je v družbeno-političnih organizacijah in bil nekajkrat tudi nosilec družbeno-političnih funkcij, ki jih je vestno opravljal.

Dolgo vrsto let je delal med nami in v tem času ni nikoli omenil bolezn. Prav zato je tako nenadoma in globoko prenetila vest, da je preminil, da ga je zahrbtna bolezen za vedno ločila od nas.

Kot dobrega delovnega tovariša ga bomo ohranili vedno v lepem spominu.

Sodelavci

LETOVANJE

Poletna turistična sezona je za nami, počitniški dom Aero v Velikem Lošinjju so zapustili poslednji gostje in zdaj čaka na delno obnovo in seveda na novo sezono.

Letos je bil dom odprt 80 dni ali osem desetdnevni dekad. Uredili smo novo sobo za upravnika doma in tako pridobili eno troposteljno sobo, tako da imamo zdaj skupaj 19 sob

hoslovaške, s katerimi imamo že več let zapored zamenjavo letovanj. Tudi za ta čas je bilo precej naših delavcev, ki so želeli letovati v domu, vendar smo vseeno uspeli urediti tako, da so lahko letovali vsi, naši delavci in gostje iz Čehoslovaške.

Iz razgovora s tistimi našimi delavci, ki so se vrnili iz letovanja v našem domu, lahko

ganizirati družabnih iger ali plavalnih tečajev.

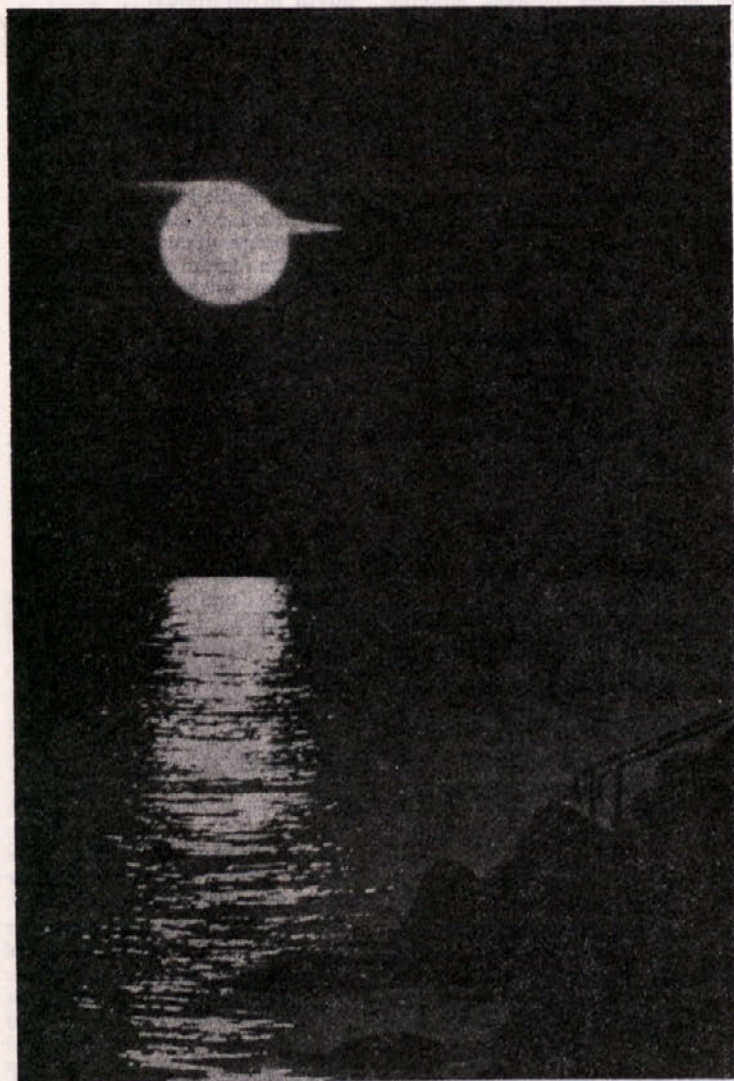
Za letovanje v naših prikolicah (imamo jih 5), ki so v avtokampu »Stella Maris« pri Umagu, je bilo zelo veliko interesentov. Zato je odbor za kadre in družbeni standard sprejel posebne kriterije, ki so bili objavljeni v »Informacijah«, po katerih je služba izdelala vrstni red letovanj za posamezne družine.

Prikolice so bile zasedene od 22. junija do 10. septembra, nekaj pa celo pred in po sezoni. V službi za standard pripravljamo anketo, ki jo bomo posredovali vsem delavcem, da bi tako dobili predloge o tem, kje naj bi stale prikolice v naslednji sezoni in kaj menijo, da bi bilo še treba nabaviti, da bi bile prikolice še bolj opremljene. Upamo, da bodo delavci v anketi pripravljeni sodelovati. Tako bomo na osnovi predlogov

in želja, ki jih bomo zbrali z anketo, lahko boljše organizirali letovanje v prikolicah. Predvsem pa bo letovanje organizirano v tistem kraju, za katerega se bo večina delavcev odločila.

Mimogrede pa bi kljub vsemu želel omeniti, da so prikolice NASE, to je da smo vsi prispevali sredstva, da smo jih lahko nabavili in da bi bilo zato prav, da nanje in na opremo v njih tudi pazimo. Če bomo ravnali tako, bomo lahko obdržali prikolice čim dlje uporabne za udobno letovanje.

V naši DO je zaposlenih že več kot 2.000 delavcev in zato kapacitete počitniškega doma in prikolic niso dovolj velike, zato bo služba predlagala samoupravnim organom odobritev nabave dodatnih prikolic za prihodnje leto.

in 61 ležišč. Služba je razpis za letovanje objavila v mesecu marcu. Ob zaključenem prijavnem roku smo uredili razpored letovanj. Prijetno smo bili presenečeni, ker je bilo prijavljenih za letovanje v našem počitniškem domu precej več delavcev kot prejšnja leta. Že v prvih desetih dneh obratovanja doma, to je med 22. junijem in 2. julijem je bil naš dom zaseden. Največje povpraševanje je bilo za letovanje v času od 2. julija do 12. julija ter od 12. do 22. julija. V tem času so imeli v TOZD Kemija Šempeter kolektivni dopust. Tudi v mesecu avgustu je bil dom v glavnem zaseden. Izjema so le tiste sobe, ki so ostale prazne zaradi predčasnega vračanja delavcev domov, čemur je največkrat botrovala bolezen.

20. avgusta je prispela v naš dom skupina 40 gostov iz Če-

sklepamo, da je bilo bivanje prijetno in hrana dobra in tudi z osebjem, ki je delalo v domu ni bilo težav. Skratka z letovanjem v našem domu so bili naši delavci zadovoljni.

Seveda se ob vsem tem zavedamo, da je na področju letovanja naših delavcev še mnogo tega kar bi se dalo bolj in kvalitetneje izvesti. Na področju športne rekreacije in aktivnega letovanja, razen tega, da smo nabavili nove rekvizite (miza za namizni tenis, badminton, pikado...) nismo naredili ničesar.

Vzrok za to je preobremenjenost službe za standard z operativnim in administrativnim delom, ki je največkrat vezano na rok, tako da referent za rekreacijo ni mogel priti v dom za več dni v vsaki dekadi. Tudi upravniki doma zaradi drugih delovnih dolžnosti ni mogel or-

Pri konferenci OOS Aero je bila ustanovljena komisija za športno rekreacijo, katere naloga je bila pomoč pri organiziranju grafičnih iger Slovenije, TRIM iger, internih tekmovanj.

V službi za standard je bil izdelan program za področje športa in rekreacije. Ena od nalog iz tega programa je bila priprava ekip na grafične igre.

Priloge ekip, ki so potekale pod vodstvom IO Sindikata TOZD Grafika, v povezavi s službo za standard, so potekale po programu.

Ekipe, ki so nas zastopale na igrah slovenskih grafikov so bile dobro pripravljene in so se tudi dobro uvrstile. V končni uvrstitvi smo bili tretji, vendar je bila razlika med prvimi tremi ekipami tako majhna, da lahko govorimo o športni sreči skupnega zmagovalca in ne o kvalitetno boljših in bolj pripravljenih ekipah.

Ostalega programa do konca poletja v glavnem nismo izvedli. Komisija pri IO sindikata meni, da je nujno, da vse akcije

potekajo preko referenta za šport in rekreacijo v službi za standard.

Ob koncu avgusta pa so bila razpisana naslednja tekmovanja:

- v nogometu
- v streljanju,

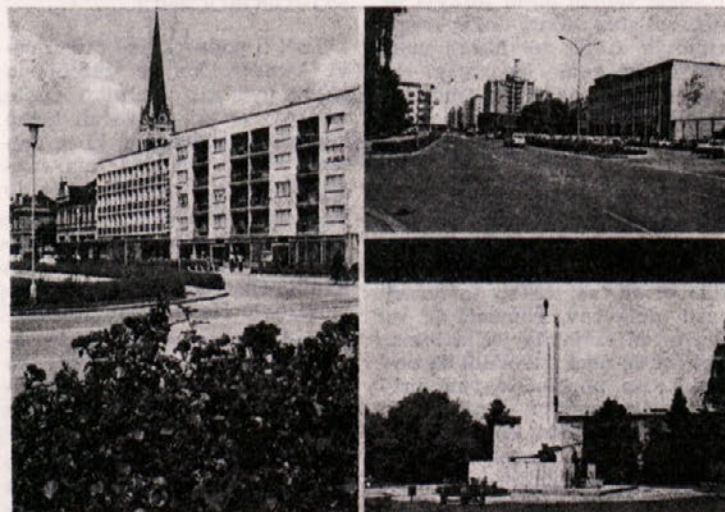
v septembru in oktobru pa:

- odbojka
- šah
- namizni tenis
- rokomet
- kegljanje.

Upamo, da bodo tekmovanja uspela in da bodo sodelovali v njih delavci Aera v čim večjem številu.

Omenil bi še, da je bilo v programu dela na področju športa in rekreacije še več akcij, ki niso bile realizirane. Ena od njih je tudi uvajanje rekreacijske telovadbe na delovnih mestih. Razlogov za neopravljene naloge je več, osnovni razlog pa je preobremenjenost službe za standard.

Zvone Brilej

Člani ekipe, ki se je udeležila grafičnih iger so nam poslali pozdrave iz Murske Sobote

Varstvo okolja - naša pravica in dolžnost

Problematika in oskrba z vodo

Pričakovali bi, da ima Celje, ki leži na sotočju Savinje, Voglajne, Hudinje in Ložnice, obilo vsakršne vode. Pa ni tako. Površinske vode, katerih skupni poprečni srednji nizki odtok znaša 9 m(r) na sekundo, so močno onesnažene. Ugotovljenih zalog talnice, kjer so zajetja pitne vode, je okoli 440 l na sekundo. Izkoriščamo jo po obstoječem sistemu okoli 180 l. Od vse pridobljene pitne vode porabijo gospodinjstva polovico, drugo polovico gospodarstvo in od tega 14 % v tehnološke namene. Industrija pa razpolaga tudi z lastnimi sistemi oskrbe s tehnološko vodo iz vodotokov. Zgrajeni sta tudi dve akumulaciji, ki naj pomagata reševati problem oskrbe naše industrije s tehnološko vodo (Loče in Tratna) in s tem posredno tudi oskrbo s pitno vodo. Ugotavljamo letni porast potreb po pitni vodi v višini 5 %. Letni porast potreb po industrijski vodi znaša 2-3 %. V letu 1976 je znašala potreba vse vode v industriji 35.153 m(r) dnevno, in sicer:

tehnoloških 14.714 m(r),
hladilnih 15.388 m(r) in
ostale 5.051 m(r).

Voda je večinoma le enkrat uporabljena. Izjema so Štore, kjer ima novi del železarne vpekljan sistem reciklaže. Po veljavni klasifikaciji sodijo naši površinski vodotoki:

Savinja do Celja — v drugi razred,

Voglajna do sotočja s Hudinjo — v tretji do četrti,

Hudinja do Celja — v drugi, od tu do izliva v Voglajno pa v četrti razred in Vzhodna Ložnica prav tako v četrti kvalitetni razred.

Ta kategorizacija bazira na saprobiološkem modelu ugotavljanja kvalitete vodotokov, ki pa za naše razmere najbrž več ne zadostuje.

Naši vodotoki imajo že karakteristike eusaprobnosti, nekateri deli pa tudi transaprobnosti.

V letu 1977 smo izvršili več kemičnih analiz voda Savinje, Voglajne, Hudinje in Vzhodne Ložnice. Žal pa nam manjkajo biološke analize, s pomočjo katerih bi bila podoba stanja naših rek dopolnjena. Podajamo parametra obremenitve naših vodotokov, kot smo jih ugotovili v tem letu na osnovi omejenih analiz:

Vzhodna Ložnica je obremenjena z izluženimi snovmi, ki jih prinaša izlivni kanal iz deponije industrijskih tekočin in trdnih odpadkov v Žepini. Koncentracija posameznih ionov

kovin se močno poveča ob daljšem deževnem obdobju, ko prihaja do močnejšega izluževanja piritnih ogorkov in drugih odloženih snovi.

Hudinja je do Celja relativno čista in spada v beta mezopropno stopnjo onesnaženosti. Na svoji poti do izliva v Voglajno pa sprejme biološko mrtvo vzhodno Ložnico ter nezadovoljivo obdelane odplake ob njenih bregovih locirane kemične in kovinske predelovalne industrije; pa je tudi ta del reke mrtev industrijski odvodnik.

Voglajna je, odkar je železarna Štore vpeljala reciklažo, bistveno manj obremenjena s škodljivimi anorganskimi snovmi. Po sprejetju voda Hudinja in velikega dela mestnih odplak je tudi ona biološko mrtva. S svojimi količinami popolnoma onesnaženih vod pa zniža stopnjo kvalitete Savinje za razred in pol. Povzročitelji takega stanja v naših vodotokih so izdelali ustrezne sanacijske programe in so v fazi realizacije. Najdlje so v tem pogledu prišli v Štorah. Pred pričetkom obratovanja pa je tudi sodobna kemična čistilna naprava v EMO. Cinkarna Celje s svojim pestrim proizvodnim programom ima na tem področju še mnogo storiti. So pa, kot vsi ostali v svojih sanacijskih programih sprejeli načine in roke, v katerih bodo svoje odpadne vode obdelali do take mere in kvalitete kot jo predvidevajo ustrezni predpisi. Vsi programi delovnih organizacij so dobili tudi širšo strokovno in družbeno verifikacijo. Vnešeni so v družbeni dogovor o varstvu okolja za obdobje do leta 1980, ki ga je sprejela občinska skupščina 28. 2. 1978.

Vsi recipienti so razen industrijskih odpadkov vod obremenjeni še s komunalnimi odpadkami mesta, ki šteje 37.825 prebivalcev na dan 1. 1. 1978. Analiza komunalnih odplak je zelo pestra. »Obogatene« so z odplakami lahke industrije, ki je locirana v mestu ali na robu. Občinska komunalna skupnost, ki rešuje problematiko mestnih odplak, je pridobila zajetno študijo značaja teh odplak in njih dispozicijo. Iz nje izhaja, da je potrebno pred gradnjo centralne biološke čistilne naprave:

1. da vse organizacije združenega dela, ki so priključene na mestno kanalizacijo zgrade lastne čistilne naprave za njihovo predelavo in

2. zgraditi in dograditi je potrebno osnovni kolektorski sistem.

Začetek gradnje centralne biološke čistilne naprave je po programu občinske komunalne skupnosti in dogovoru predvidena v letu 1980.

Zrak je preveč onesnažen

V Celju se srečujemo (glede na izmenjavo zračnih mas), z zelo neugodnimi meteorološkimi prilikami. Ob relativno nakopičeni industriji v samem mestu, ali njegovem robu ter ob šibkih vetrovih v tej kotlini, zlasti pa od njihove smeri gibanja, prihaja do rednih prekoračitev dopustnih koncentracij nezaželjenih snovi v zraku — predvsem SO₂, dušikovih oksidov in drugih škodljivih snovi.

Po dolgotrajnih opazovanjih je ugotovljeno, da vlada brezvetrje kar 357 % vsega časa v letu, vzhodni vetrovi beležijo 200 %, pogostnost zahodnih pa je 157 %. Iz vetrovne rože na eni ter lokacijo največjih onesnaževalcev izhaja, da moramo biti previdni pri izbiri lokacij bodočih pa če tudi manjših onesnaževalcev! Urbanisti in drugi načrtovalci našega razvoja tega elementa v tem prostoru, kot tudi zelo pogostnega pojava obratnega temperaturnega gradijenta (inverzije), posebno v zimskem času, vsekakor ne smejo prezreti!

Upoštevalec znane karakteristike ožje celjske kotline je ugotovljeno, da je ta prostor sposoben absorbirati le 1.400 kg SO₂ na uro pri pogoju, da se ta količina plina enakomerno porazdeli po vsej kotlini!

Na osnovi energetske porabe fosilnih goriv in ob normalno vodenih tehnoloških postopkih ocenjujemo, da se v Celju emitira sledeče količine SO₂ na leto:

a) iz fosilnih goriv v gospodarstvih

iz fosilnih goriv v industriji — 1700 ton

b) iz tehnoloških postopkov — 2600 ton

Ta tekočina emisij pa se lahko kaj hitro občutno poveča zaradi zastarele tehnologije in njene dotrajanosti. Da je temu res tako, nam dokazujejo tudi podatki meritev v zimskem obdobju 1977/78, ko smo ugotovili naslednje stanje mesečnih poprečnih koncentracij

oktober 1977 0,19 mg SO₂/m³ zraka

november 0,42 — in 53 urami, ko je bila koncentracija nad 0,75 mg — SO₂/m³ zraka

december 0,52 — in 53 urami zraka

januar 1978 0,60 — in 164 urami zraka

februar 0,63 — in 158 urami zraka

marec 0,24 — in 12 urami zraka.

Iz podatkov vidimo, da smo stalno prekoračevali dovoljeno poprečno koncentracijo 0,30 mg

SO₂/m(r) zraka v mesecih november—februar in v tem času imeli kar 375 ur, ko je koncentracija prekoračevala z odlokom dovoljeno kritično koncentracijo. Pri teh koncentracijah že prihaja do poškodb na rastlinah in načeto je zdravje občanov predvsem mladoletnih in ostarelih ter občanov, ki so bolj občutljivi. K takemu stanju so poleg meteoroloških značilnosti prostora odločilno prispevale pogoje okvare v tehnoloških postopkih proizvodnje žveplove kisline in titanovega dioksida.

Poleg SO₂ pa nastopa v naši atmosferi še prekomerna količina fluora, ki izhaja iz tehnoloških postopkov kovinskopredelovalne, metalurške in opečne industrije. Tudi prometu s svojimi emisijami CO in dušikovih oksidov gre pripisati pomemben delež, predvsem v neugodnih meteoroloških razmerah.

Skupno delovanje škodljivih snovi v celjski atmosferi se najvidneje manifestira na ugotovljenem propadanju vegetacije, predvsem gozdov. Po podatkih, s katerimi razpolagajo OZD, ki gospodarijo in upravljajo z gozdovi ter Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo SRS, so v območju bolj ali manj prizadete naslednje površine gozdov:

leta 1976

— uničenih 232 ha

— močno poškodovanih 398 ha

— srednje poškodovanih 1.131 ha

— malo poškodovanih 2.498 ha

Problematika odpadkov

Njihova količina in raznovrstnost je tudi v Celju močno porasla. Ta porast gre predvsem na račun najnadležnejšega odpadka: plastika v komunalni sferi in odpadnih surovin v industriji. Ta porast skušam argumentirati z naslednjimi podatki Komunalnega podjetja TOZD Javne naprave, ki so organizirano sprejeli in deponirali ali napravili neškodljive večje količine odpadkov v času od 1974 do 1977.

Poleg tovrstnih odpadkov imamo opraviti s še prek 60.000 ton odpadnega kalcijevega sulfata dihidrata (CaSO₄·2H₂O) ter nad 20.000 ton tekočih sulfatnih odpadkov in približno 80.000 ton piritnih ogorkov letno. Industrija jih deponira v svoj depo v Žepini. Gre za ostanke, ta čas še odpadne produkte osnovnih tehnoloških postopkov proizvodnje žveplove kisline in titanovega belila.

(Po reviji SLOVENIJA
PARALELE)

NAS AERO je glasilo Aera, kemične, grafične in papirne industrije Celje. Urejuje uredniški odbor: KITAK Stane, ROVERE Dora, DOVC Karmen, KORENT Janez, LEDNIK Marjan, MARVIN Karlo, BOŽIČ Rudi, DORNIK Karlota, ROBAS Cvetka in TAJHMAJSTER Marija. Glavni in odgovorni urednik MARULEC Marija. Uredila ROVERE Dora. Tiska: Tiskarna Aero. Za tiskarno. VRACUN Drago. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, št. 33-316/73, je NAS AERO oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

NEKAJ NAJBOLJ PRIJETNIH REKVIZITOV NAŠIH AEROVCEV NA DOPUSTU (IN TO KJERKOLI)!

DELAVCI IN SPLOH VSI TISTI, KI SO NAJVEČ GARALI IN NAREDILI PRI IZGRADNJI AC OBRATA POKLANJAYO TO

DIPLOMO

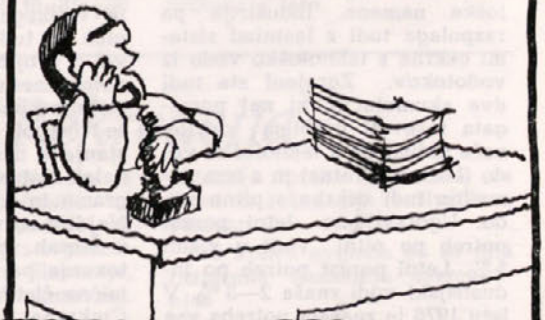
VSEM TISTIM TOVARIŠEM IN GOSPODOM, KI SO BAJE PRI TEM KŠEFTU TUDI NEKAJ NAREDILI.

„A JE RES FRANČEJ, DA JE V KEMIJI CELJE DISCIPLINA NA PSU, KER NI NIKDAR NIKOGAR ZA STROJEM?“

„JA KAKO PA NAJ BOM ZA MAŠINO, KO PA SO TAKI STROGI VARNOSTNI PREDPISI!“

„ME NIČ NE BRIGA. ČE NAJNOVEJŠA ORGANIZACIJSKA SHEMA NE VELJA VEČ, BOMO PA NAREDILI NOVO...!“

ODKAR SE JE REFERENT ZA ŠPORT BRILEJ ZVONE ZAČEL BAVITI S SLIKARSTVOM LAHKO UPRAVIČENO PRIČAKUJEMO IZBOLJŠANJE KVALITETE ŠPORTA V AERU.

NAŠA TOVARIŠICA MARIJA MARULEC JE DOKAZALA, DA SE LAHKO V NAŠEM POČITNIŠKEM DOMU NA LOŠINJU LAHKO KOGA TUDI PREŠVERCA. ONA GA JE. IN TO — PAPAĞAJA.

PA ŠE BREZ TURISTIČNE TAKSE...

„TOVARIŠ VRATAR, KAJ PRI VAS V JULIJU IN AVGUSTU NIHČE NE DELA?“

„PA JA DA NE, ČE SO PA VSI NA DOPUSTU!“

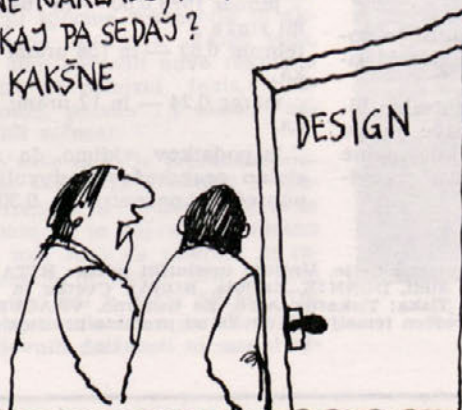
„JA KAJ PA OSTALI MESECI?“

„TAKRAT PA IMAMO ZATO VSE KAPACITETE PROSTE.“

„VEŠ, TILE NAŠI OBLIKOVALCI BI NAM ŽE NAREDILI VSE DO ROKA, ČE BI MI VEDELI KAJ SPLOH HOČEMO OD NJIH. SEBOJ NIMAVA NAROČILNICE, NIMAVA TEKSTA, NE FORMATA, NE NAKLADE, NITI PREVODOV, SKRATKA NOBENIH PODATKOV. KAJ PA SEDAJ?“

„NAJBOLJE, DA POIŠČEMO KAKŠNE ZUNANJE, BOLJ SOLIDNE SODELAVCE — OBLIKOVALCE.“

IZPOSOJEN VIC

